
T.C.
ALANYA KAYMAKAMLIĞI

BAŞLARKEN

Yirmi birinci yüzyılını baş döndürücü gelişmeleri karşısında, bütün toplumlar, bilgi toplumu olma yarışına girmiş bulunmaktadır. Bilgi çağının nimetlerinden faydalanmanın en kolay yolu da okumak-tır. Çok hızlı gelişen bilgisayar teknolojisi ve internet sayesinde istediğiniz bir bilgiye saniyelerde ulaşabilirsiniz. Ulaştığınız bilgiden faydalanmanın tek yolu da onu okumaktır. Okumadığınız sürece o bilgiden faydalanmanız mümkün değildir. Bugün gelişmiş ülkelerin, gelişmişliğinin temelinde okumak ve okuduğunu bilgiye dönüştürmüş olmak en önemli amaçtır. Unutmayalım ki toplumların gelişmişlik ölçücüsü okuma ile doğru orantılıdır. Birey için de okumanın beynin sporu olduğu da unutulmamalıdır.

Hızlı okumayı öğrenmede esas, irademizi ortaya koymak ve gerekli olan çalışmaları yapmaktır. Yapacağınız her çalışmada kendinizi yeterli görmeden bir sonraki çalışmaya geçmeyiniz.

Başarılar Dileklerimle…

OKUMA DÜZEYİ BELİRLEME

KAYIKÇI

Hisar'dan Kanlıca' ya geçiyordum. Yaşlı bir kayıkçı, eski ve ağır sandalını akıntıya karşı sürüklemek için bütün kuvvetiyle küreklere asılıyor, bir sel gibi akan küçük dalgalarla boğuşuyordu. Bu mücadele onu yormuştu. Akşam soğuk ve rutubetli olmakla beraber elbisesini çıkarmıştı. Şimdi bütün bu harap vücutta yorgunluktan titreyen bir görünüm vardı. Nefesi sıklaşmış, yüzü kızarmıştı. Buruşuk bir meşin gibi görünen çehresinden akan terler göğsünün kırçıl kıllarından süzülerek hararetle yanan bedenin de kuruyordu. Ve bu zavallı insan beni sandalda yaslanmaya kendinde hak bulan bir mahlûku istediğim yere götürmek için ufak bir ekmek parçası karşılığında daima uğraşıyordu. Bununla birlikte ben onda yine de gıpta ile bakacak bir yön buldum. Konuşurken dudaklarının arasından gülen beyaz, tamam, sağlam dişlerini işaret ederek:

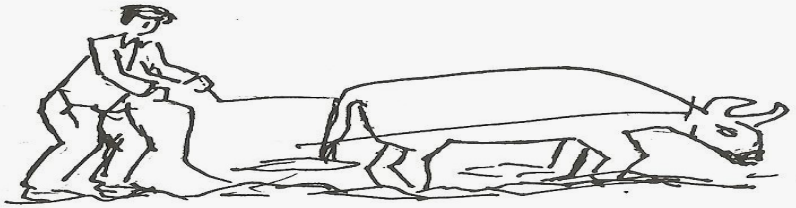
-Baba, dedim, maşallah dişlerin pek sağlam....

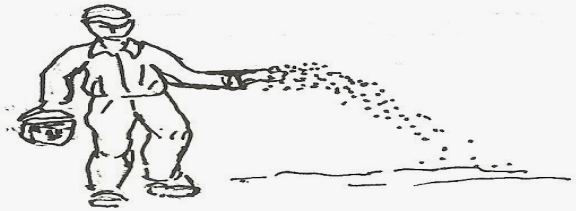
O vakit ihtiyarın çehresi bir anofor gibi karıştı. Kendisini bunca senelerden beri, muhtaç ve güçsüz, şu küreklere mahkum eden kaderine isyan eder gibi:

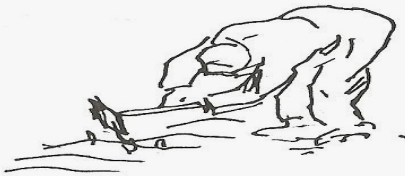
-Neyleyim , dedi, yiyecek bir şey bulamadıktan sonra.

H.Cahit YALÇIN

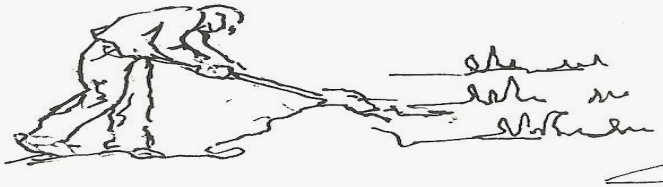
Bu adam ne yapıyor?

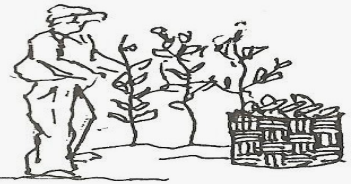

PAZAR

Gördüğünüzü anlatınız.....

OKUMA NEDİR?

Yazı ve işaretlerden anlam çıkarmaya okuma denir.

Okumada esas olan, yazıdır. Ancak yazı ile birlikte kullanılan işaretler de yazının anlamına anlam katan unsurlardır. Ayrıca bazı işaretlerden de doğrudan anlam çıkarmak mümkündür.

ÖRNEK:O-K-U-L= Harflerinin oluşturduğu kelime, zihinde bir anlam oluşturur. Okul: Eğitim- öğretim yapılan yere okul denir.

Okul kelimesinin sonundaki ":" (iki nokta), eğitim- öğretim kelimesinin arasındaki"-" (çizgi) ve cümlenin sonundaki "." (nokta) yazının anlamına katkıda bulunur.

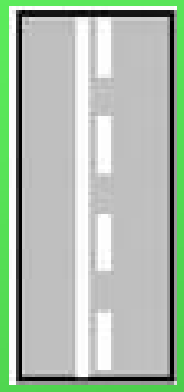
Yazının dışında , yazı unsurunun bulunduğu, yazı unsurunun çok az olduğu veya hiç olmadığı bazı işaretlerden de anlam çıkarmak mümkündür. Ör. Trafik işaretleri.

Okumada esas olan göz ve okunacak metindir. Yazı, göz aracılığı ile görülür, görüntü beyne aktarılır ve beyinde yorumlanır. Böylece okuma gerçekleşmiş olur. (Ör. Barkot)

P

P

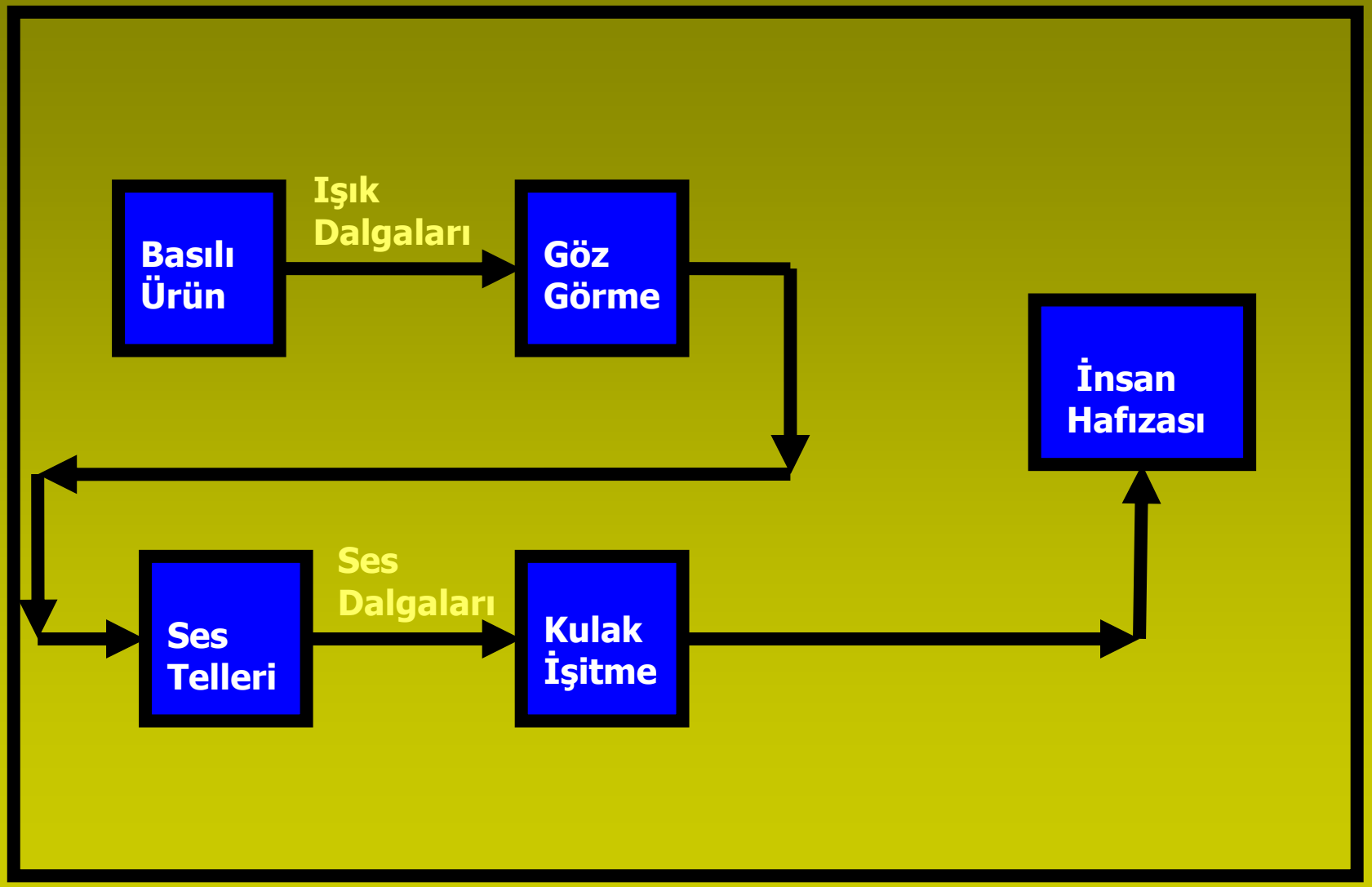

TURKİYE

H
HASTANE

SESLİ OKUMA

Basılı Ürün
Işık Dalgaları
Göz Görme
İnsan Hafızası
Ses Telleri
Ses Dalgaları
Kulak İşitme

SESSİZ OKUMA

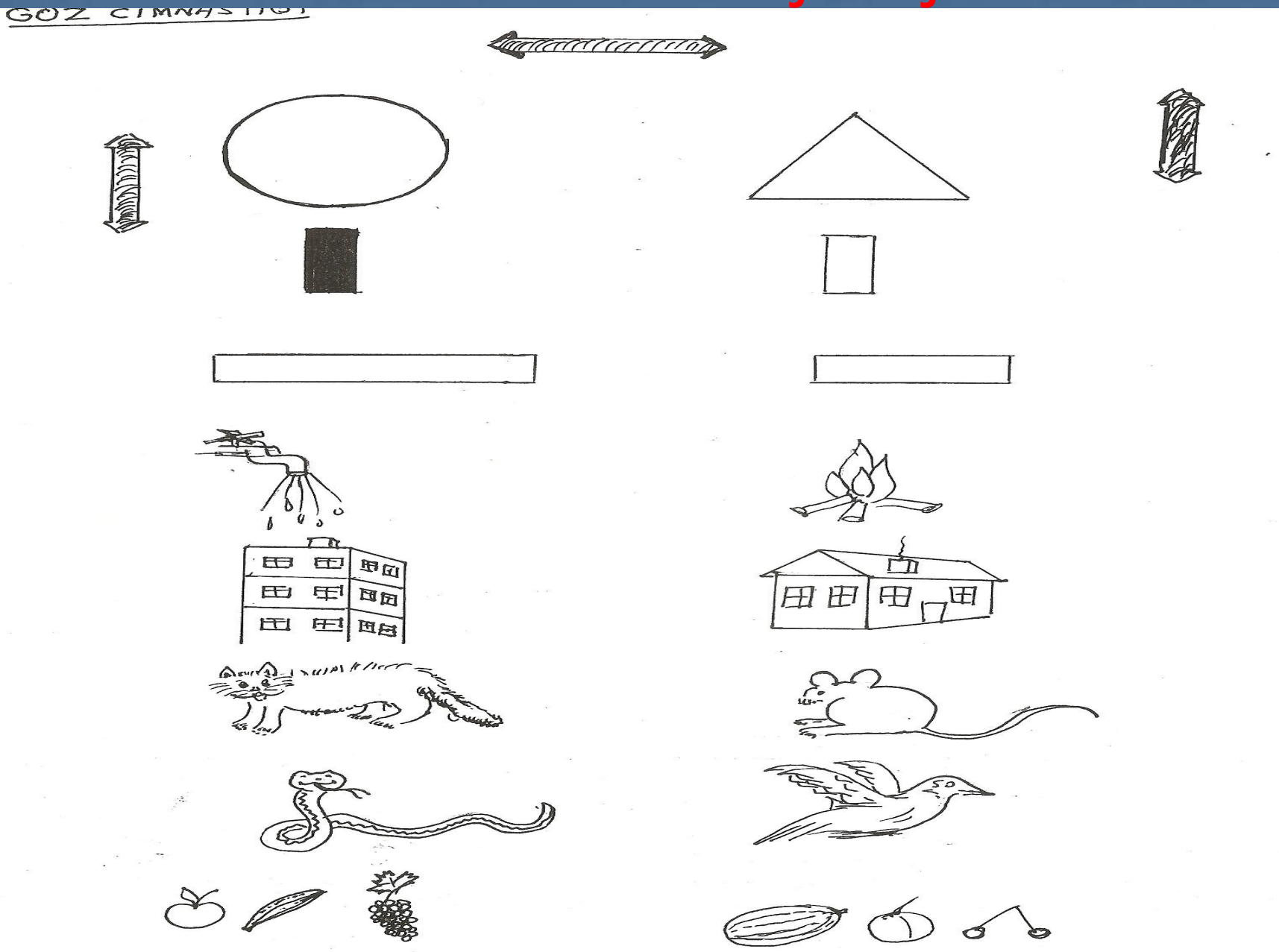
HIZLI OKUMANIN FAYDALARI

1-Okumayı kolaylaştırır.
2-Okumadan zevk almamızı sağlar.
3-Daha az zamanda daha çok okumamızı sağlar.
4-Sınavlarda zaman kazanmamızı sağlar.
5-Ders çalışmada zaman kazandırır.
6-Yöneticilerin daha hızlı çalışmasını ve verimli çalışmasını sağlar.
7-Sürekli okuma-yazma işi yapanların verimini arttırır.
8-Kitap okuma alışkanlığı kazanmamıza yardımcı olur.
9-Daha kolay birikim kazanmamızı sağlar.
10-Dikkatimizin yoğunlaşmasına ve belleğimizin gelişmesine yardımcı olur.
11-Hızlı okuma sayesinde gözlerimiz daha az yorulur.
12-Göz sağlığımızın korunmasına yardımcı olur.

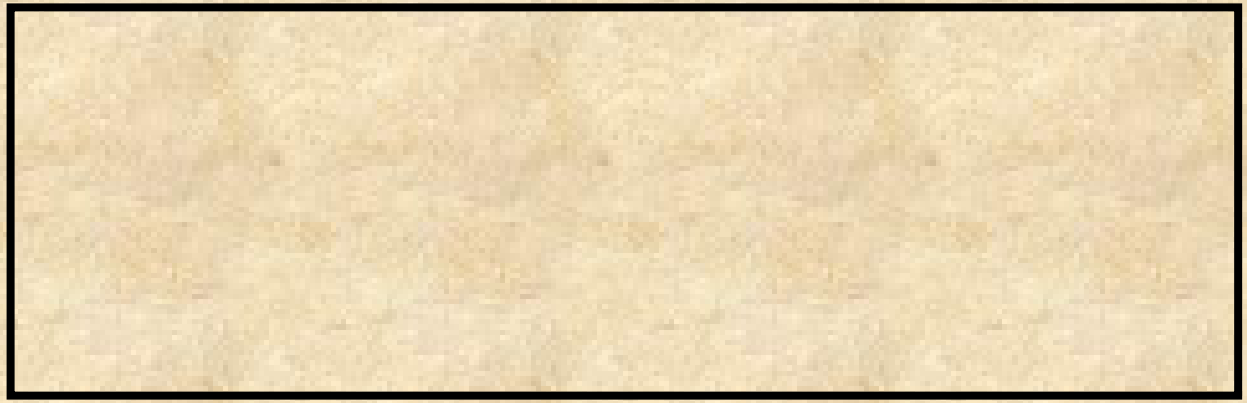
OKUMAYA ETKİ EDEN FAKTÖRLER

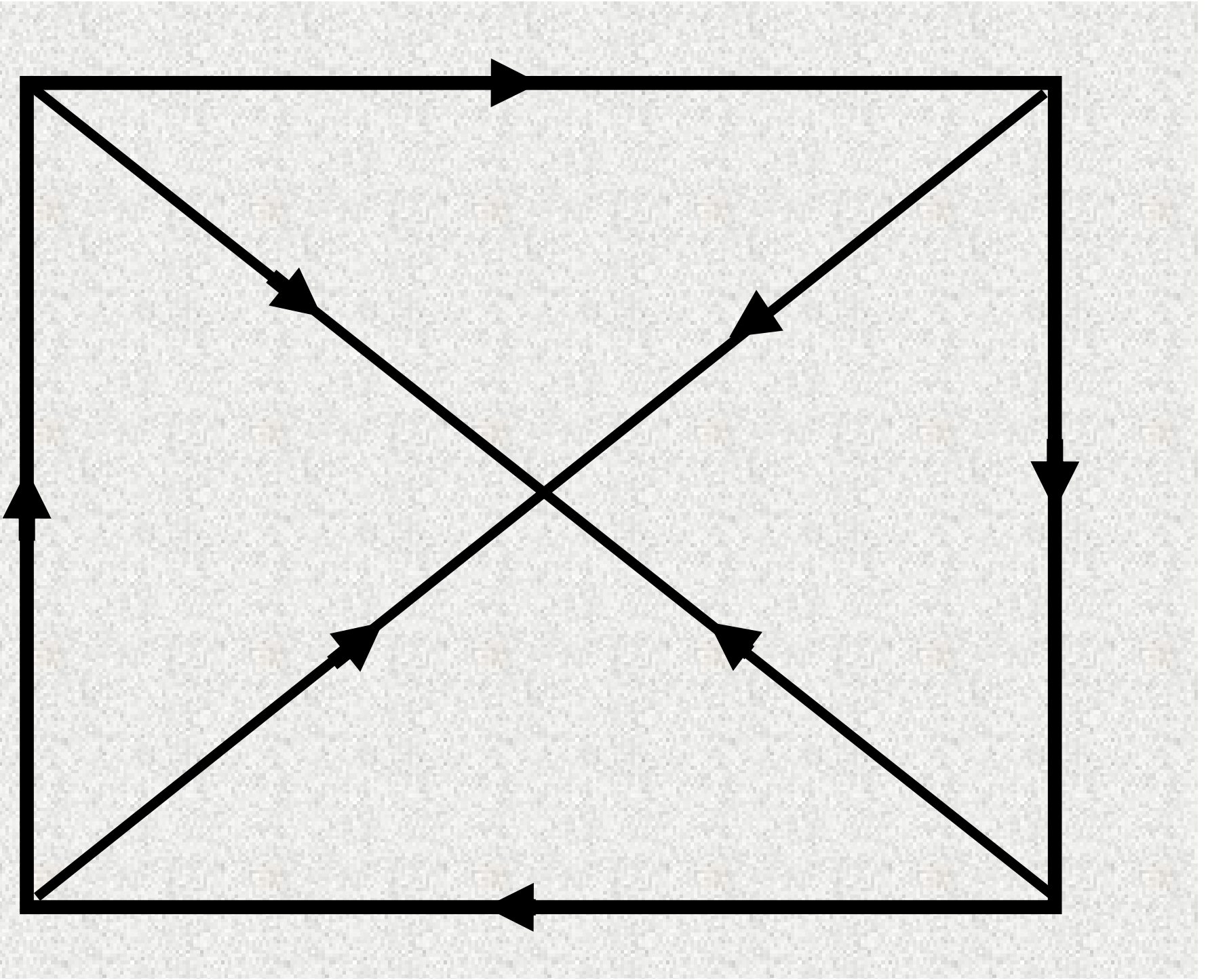
1-Göz sağlığı (gözün sağlıklı ve sağlıksız olması)
2-Materyalin düzgün, okunaklı ve anlaşılır olması.
3-Ruhsal durum (Kişinin içinde bulunduğu ruh halleri)
4-Fiziksel durum (Yorgunluk, hastalık vb.)
5-Göz çabukluğu (Var olan veya sonradan kazanılan)
6-Yavaş okuma alışkanlıkları ve bunları terk edememe
7-Yazının türü (İlgi alanımıza giren ve ilgimiz dışında kalan)
8-Okuma ortamının uygun olmaması
9-İyi bir oturuşun yapılamaması
10-İyi bir aydınlatmanın olmaması
11-İstekli olmak
12-Okuma amacımız (Niçin okuduğumuz)
13-Okumaya hazır olmak

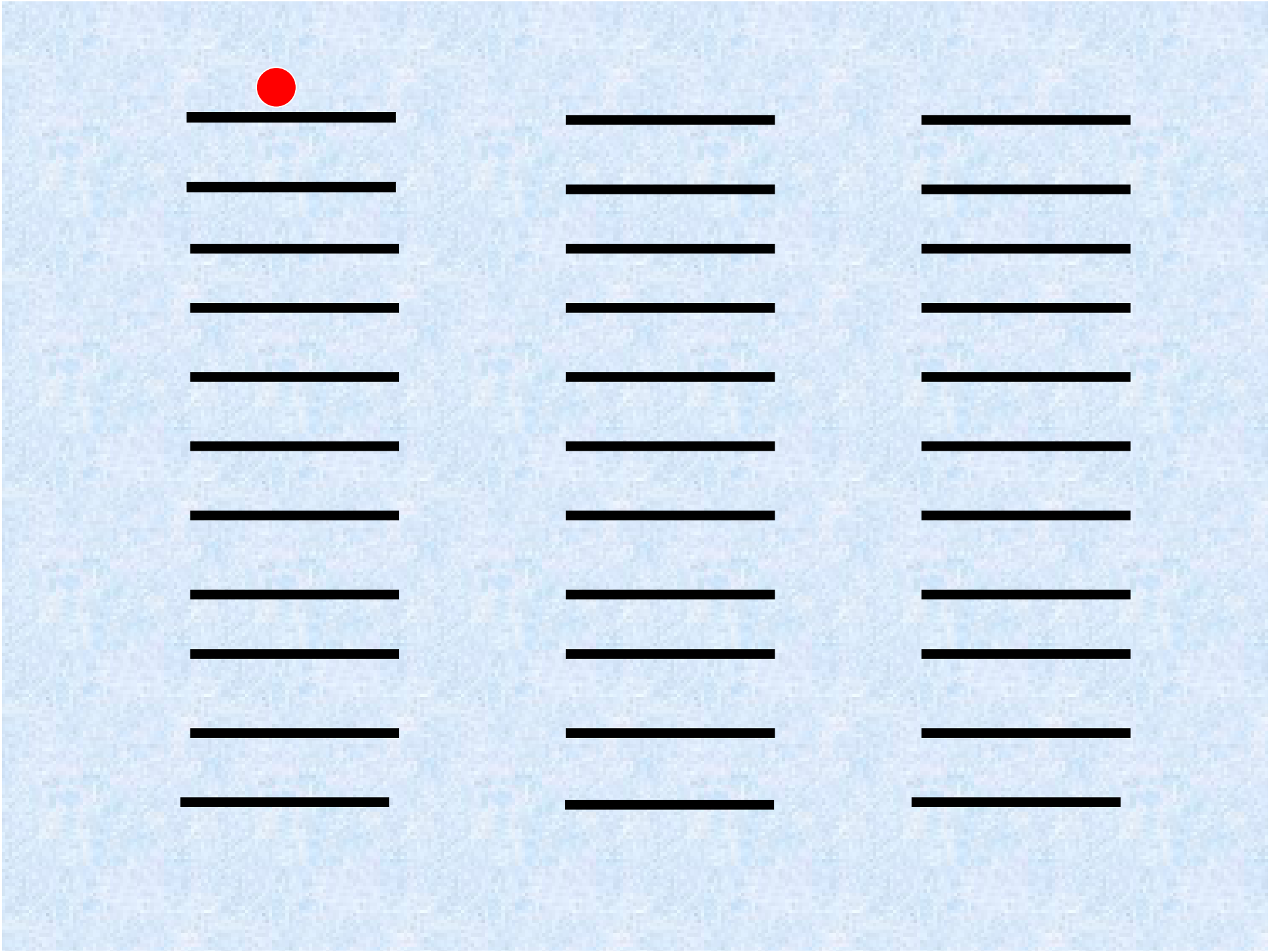
GÖZ JİMNASTİĞİ ÇALIŞMALARI

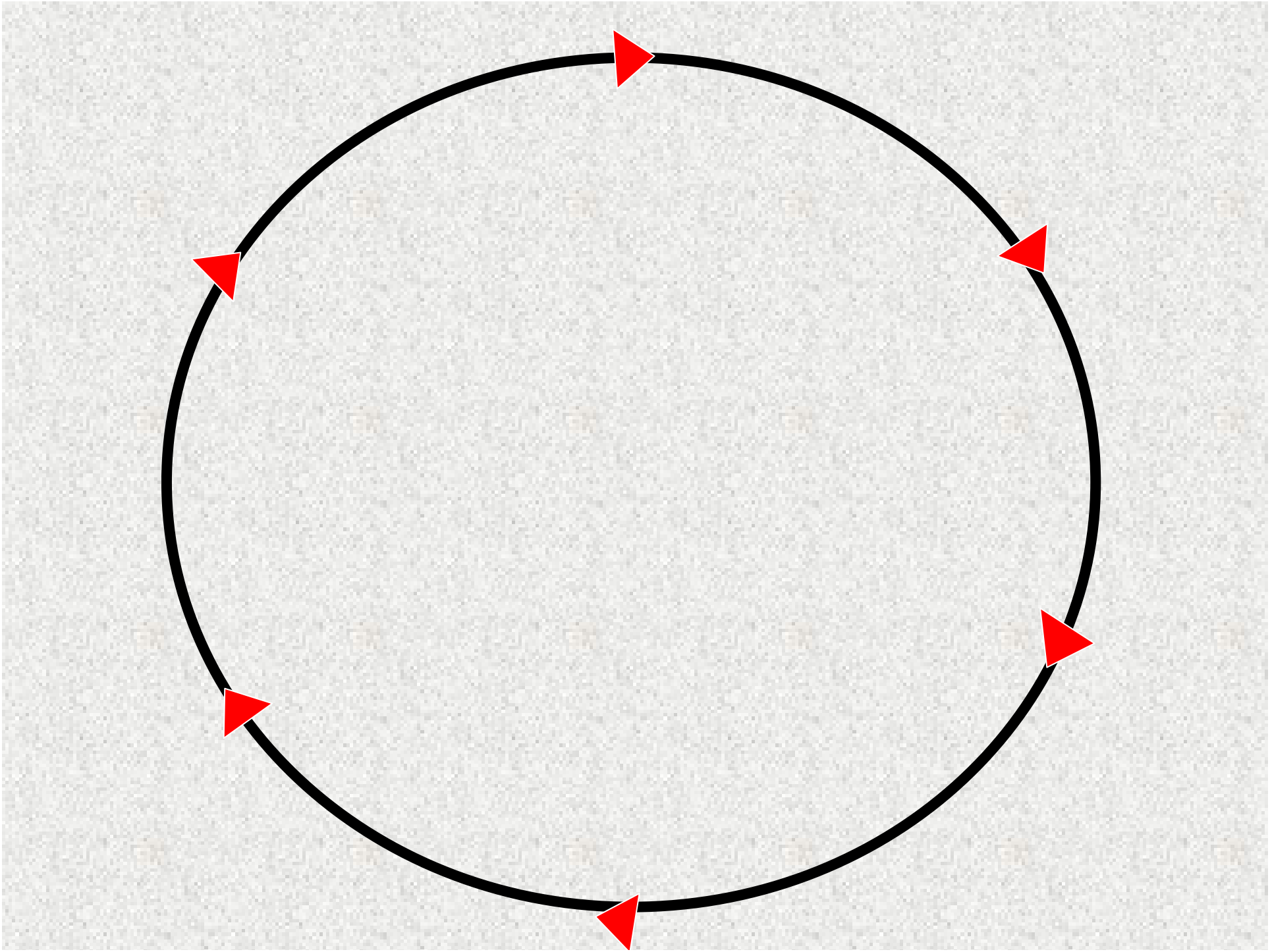

SEVGİYİ BULMAK

Dışarıdan gelen araba gürültülerinden başka bir şeyin duyulmadığı odamda; geleceğe ait büyük ümitler tasarlarken, kedimde büyüleyici bir gücün varlığını hissediyordum. Kendime aşırı güven mi duyuyordum? Bilemiyordum. Ancak iki şey yapabilirdim: Ya babamın süper marketinde çalışarak yükselecek-tim; ya da insanlara daha faydalı olacağıma inandığım öğretmenlik mesleğini seçecektim. Öğretmenlik bir gaye vadeden cazip bir meslekti benim için. Babamın yanında anlamsız işlerle uğraşacağımı biliyordum. Bu da bana göre değildi.

Daha çocukken karar vermiştim: Ben, öğretmen olacaktım. O zamanlar babam destek verip teşvik etmişti. Şimdi öğretmen yeterlilik imtihanını kazanınca; çevrenin etkisi, zenginliğin verdiği rahatsızlıkla ağız değiştirip karşı çıktı:

-Ben kendime öğretmen babası dedirtmem!

Kendisine göre haklıydı. Benim çevremde hiç öğretmen çıkmamıştı. Doktor, mühendis, avukat çıkardı. Babama göre, öğretmenlik onların yanında sıradan bir meslekti. Bu yüzden hakaret gibi geliyordu.

Babamın karşı çıkması, annemin burun kıvırması, çevremin hor görmesine rağmen ben kararlıydım. Bunca emek boşa gitmeyecekti. Şimdiye kadar hiç yalnız kalmayışım, beni nelerin beklediğini bilmeyişim yüzünden bazı endişelerim de yok değildi. Hayatın şimdiki tadını çıkarabilecek miydim. Bu soruların cevabını bulmak zorundaydım. Bütün karşı çıkmalara rağmen, Bavulumu alıp yola çıktım……

HIZLI OKUMADA TEMEL İLKELER

1-Çabukluk yeteneğini geliştirmek
2-Göze sürat, çeviklik, netlik, sözcükleri hızla tanıma alışkanlığı kazandırmak
3-Görme açısını genişletmek
4-Aktif görme alanından azami yararlanmak
5-Okumada kötü alışkanlıklardan kurtulmak
6-Okurken göze ritim kazandırmak
7-Okumada amaç belirlemek

İYİ OKUMA İLE İLGİLİ ÖNERİLER

1-Göz sağlığınıza dikkat edin (30-35 cm mesafe kuşbakışı bakış)
2- Işık gözlerinize değil, direk okuduğunuz yazıya gelsin
3-Sırtüstü veya yüzüstü yatarak okumayın, iyi bir oturuş yapın
4-Belleğinizi geliştirmek için bol bol beyin jimnastiği yapınız.
5-Zihnen ve bedenen okumaya hazır olun
6-Hızlı kavramanın en iyi kavrama olduğunu unutmayın
7-Okumalarınızda esnek olun
8-Okuma alıştırmalarında önce kolay metinler seçin
9-Okumanın aynı zamanda düşünmek olduğunu unutmayın
10-Önyargılardan kurtulun
11-Öğrenme amaçlı okumalarda dinlenme ihtiyacı hissettiğiniz an dinlenin
12-Okuyacağınız her yazıda ön okuma yapınız
13-Yazının içeriğine göre göz-akıl uyumunu sağlayınız.
14-Okurken zaman zaman ara verip okuduğunuzu özetleyin ve edindiğiniz bilgileri yorumlayın
15-Her okunanı ezberlemeye kalkmayın
16-Okuma işlemi bittiği zaman kafanıza takılan yerlerle ilgili not alın.
17-Okuma işi bittikten sonra, okumanın size kazandırdığını hissedin

OKUMA ORTAMI

Okuma faaliyetinin en verimli bir biçimde gerçekleştiği ortama, okuma ortamı denir.

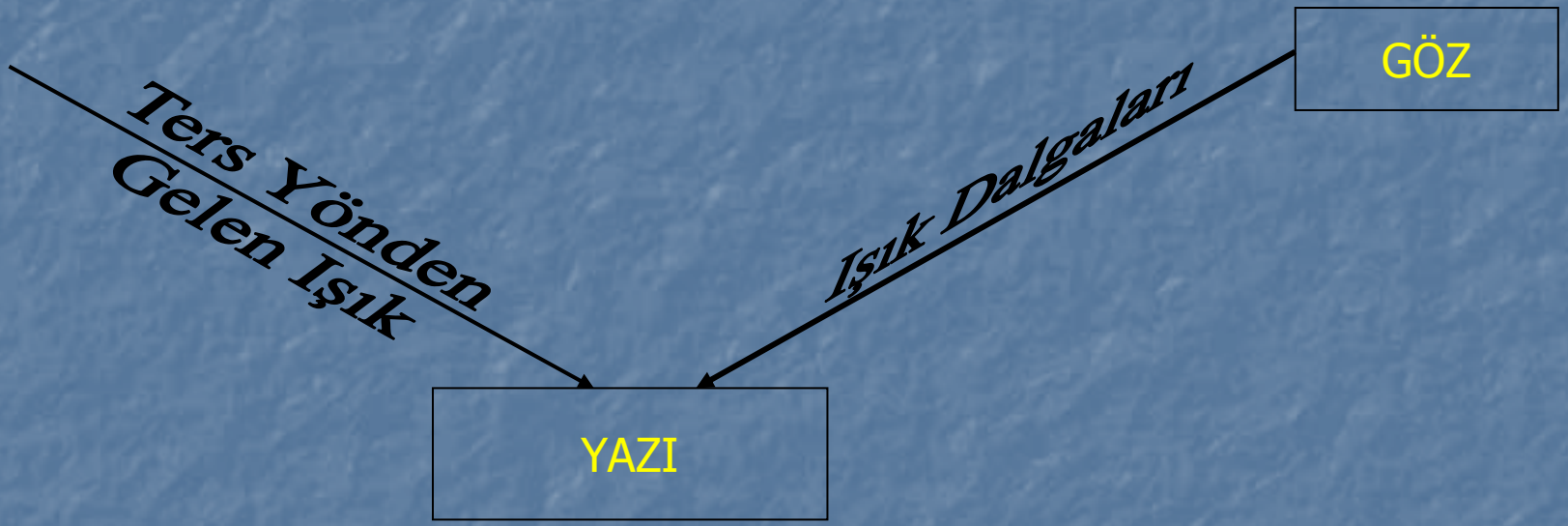
1-IŞIK DÜZENİ: İyi bir ışık düzeni okumayı kolaylaştırır, gözlerin daha az yorulmasını sağlar ve göz sağlığını korur.

En iyi ışık, doğal ışık olan güneş ışığıdır. Gece okumalarında ise flôrasan tipi aydınlatmalar tercih edilmelidir. Ayrıca tavandan aydınlatmalar ve masa üstü aydınlatmalar da tercih edilebilir.

Aydınlatmada ışık sol omuz üstünden doğrudan yazının üstüne gelmelidir. Vücut gölgesi kesinlikle yazının üstüne düşmemelidir.

NOT: Yetersiz ışıkta, aşırı ışıkta ve ters istikametten gelen ışıkta kesinlikle okuma yapılmamalıdır. Işık kaynağınızı tozdan koruyunuz.

TERS YÖNDEN GELEN IŞIK

2-DİK OTURMA: Okumada dik oturma, hem vücut sağlığı hem de göz sağlığı açısından çok önemlidir.

Okumaya başlamadan önce yazı ve göz arasındaki mesafe çok iyi ayarlanmalıdır. Yazıyı çok yakından veya çok uzaktan okumak, göz sağlığının bozukluğunun bir belirtisidir.

Okurken ne çok rahat bir oturuş, ne de kendimizi zorlayacak bir oturuş tercih edilmemelidir. En ideal oturuş şekli masa başındaki oturuş şeklidir.

(Görme mesafesini ayarlama yapılacak. Kameranın zum yapması ve fotoğraf çekme anı örnek olarak verilecek.)

3-SESSİZ ORTAM: Sessiz ortam, verimli okumanın en önemli unsurlarından biridir. Okuma ortamını bozacak gürültü ve müzik gibi dikkat dağıtıcı hususlardan kaçınılmalıdır.

(Kitap okurken veya ders çalışırken kesinlikle müzik dinlememeliyiz.)

4-GÖZLERİ DİNLENDİRME: Okuma sırasında gözlerinizin yorulduğunu hissettiğiniz an aşağıdaki hareketleri sırası ile yapınız.

1-Gözlerinizi yazıdan kaldırarak başka bir yere bakınız. (Deniz, gökyüzü, tavan, bahçe vb.)
2-Avuç içinizi göz kapaklarınızın üstüne çok bastırmadan koyup tam bir karanlık sağlayınız.
3-Gözünüzde tam bir karanlık sağlayınca, gözünüzün içinde ışık dalgaları oluşacaktır. Işık dalgaları geçinceye kadar bekleyiniz.
4-Işık dalgaları geçtikten yaklaşık on saniye kadar bekleyip ellerinizi bırakınız. Gözlerinizin dinlendiğini göreceksiniz. Tekrar okumaya devam edebilirsiniz.
5-Bu uygulama sonunda halen gözünüzde ağrı veya acıma belirtileri varsa göz sağlığınızda problem var demektir.

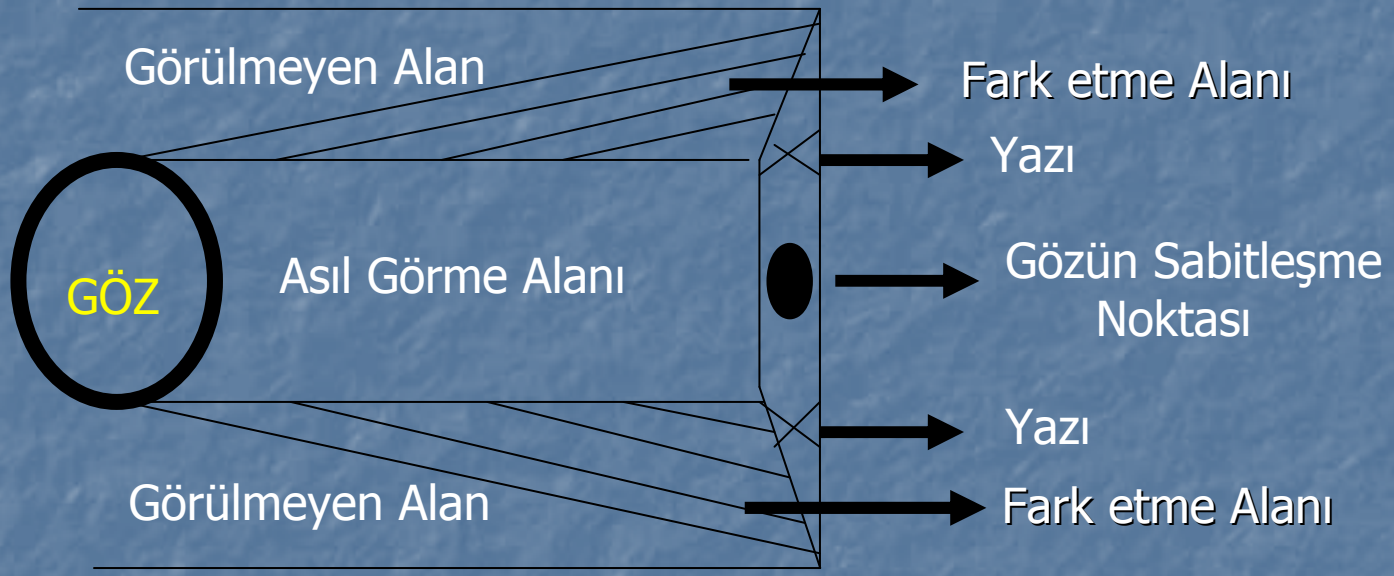
NOT: Göz sağlığı kontrol edilecek.

GÖZ VE GÖRME İLE İLGİLİ BAZI KAVRAMLAR

Göz duruşu: Gözün gördüğü objeyi (Yazıyı) net olarak gördüğü ve beyne aktardığı pozisyona göz duruşu denir.

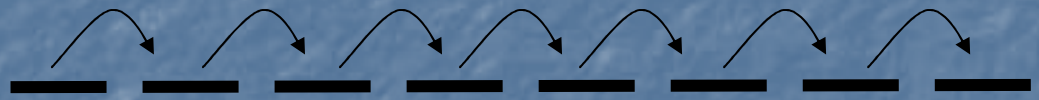
Göz durduğu an net olarak görür ve okur. Bu gözün, gördüğü yazının fotoğrafını çekmesi demektir. (Gözün sabitleşmesi ile ilgili uygulama yapılacak.)

GÖZ VE GÖRME

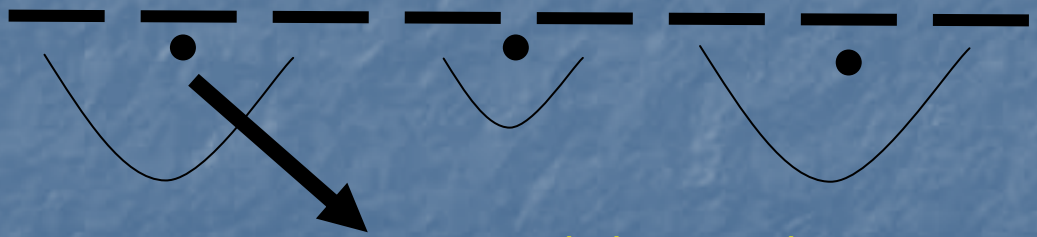

Görülmeyen Alan
Fark etme Alanı
Yazı
GÖZ
Asıl Görme Alanı
Gözün Sabitleşme Noktası
Yazı
Görülmeyen Alan
Fark etme Alanı

Göz Sıçraması: Gözün, gördüğü objeden, başka bir objeye geçmesine göz sıçraması denir.

Yanlış Okumada Görülen Göz Sıçraması

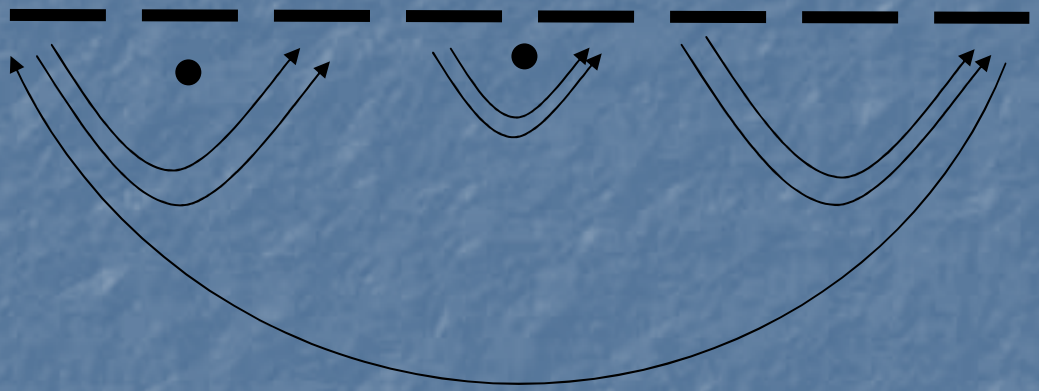

Doğru Göz Sıçraması

Geri Dönüş: Okuma sırasında, okunan bir yerin anlamama kaygısı ile tekrar okuma ihtiyacı hissedilerek okunmasına "Geri Dönüş" denir. Bu genellikle kendine güveni olmayan insanlarda görülen bir durum olup, hızlı okumayı olumsuz yönde etkileyen en önemli faktörlerden biridir.

Geri Dönüşlü Göz Hareketi

Geri Dönüşten Arınmış Göz Hareketi

En güzel doğru, insanları mutlu eden doğrulardır.

Ritmik Görme: Okumada yazının özelliğine göre asıl görme alanının en verimli bir biçimde değerlendirilmesi ve sistemli bir şekilde gözün bir blôktan diğer blôğa sıçramasına, ritmik görme denir. (Ör.saat)

KÖTÜ OKUMA ALIŞKANLIKLARI

1-Sesli okuma
2-İçten sesli okuma
3-Heceleyerek (Harf harf) okuma
4-Herhangi bir obje ile satırları takip ederek okuma
5-Geri dönüşlü okuma
6-Pasif okuma
7-Hızlı okuma ile ilgili yanlış inançlar
8-Okunan yazıya kendimizi verememe
9- Dilbilgisi ve kelime dağarcığı yetersizliği
10-Bilgi ve kültür düzeyi eksikliği
11-Göz eğitimsizliği

KÖTÜ OKUMA ALIŞKANLIKLARINDAN KURTULMA YOLLARI

1- SESLİ OKUMA:Hızlı okumak için her şartta sesli okumayı terk ediniz. Sesli okuduğunuz sürece belirli bir hızın üstüne çıkamayacağınızı biliniz.

2-İÇTEN SESLİ OKUMA:Hızlı okumayı en fazla etkileyen faktörlerden biridir. Kendinizde içses olup olmadığını kontrol ediniz. Sessiz okuma kelimeleri seslendirmeme demek değildir.İçinizden eğer kelimeleri telaffuz ediyorsanız içses var demektir. Bunun önüne geçmek için önce iradenizi ortaya koyunuz. Dişlerinizin arasına kalem koyabilirisiniz. Kelimelerin şeklen yapılarını ve beyninizde süratli tanınmalarına gayret ediniz. Beyninizde daha fazla kelime şekli kodlayınız.

3-HECELEYEREK OKUMA:Heceleyerek okumayı terk ediniz. Bunun için kelimeleri veya kelime gruplarını bir bütün olarak görmeye çalışınız.

4-HERHANGİ BİR OBLE İLE SATIRLARI TAKİP EME:Satırları kesinlikle, kalem, parmak veya başka bir obje ile takip etmeyiniz. Bu, sizin görme hızınızı engeller. Artı göz sıçrama alışkanlığınıza zarar verir.

5- GERİ DÖNÜŞLÜ OKUMA:Hızlı okumanın en büyük düşmanlarından biri de geri dönüşlü okumadır. Genellikle kendine güveni olmayan insanlarda görülür.

Hızlı okumaya başlangıç çalışmalarında hiç anlamadığınızı düşünseniz bile kesinlikle geri dönmeyiniz. Gerekirse aynı yazıyı tekrar okuyunuz.

6-PASİF OKUMA: Pasif Okumanın önüne geçmek için, ön okuma yaparak zihni okunacak yazıya karşı uyararak aktif hale getiriniz. Ön okuma ile zihninizde belirlediğiniz sorulara cevap arayınız.

7-HIZLI OKUMA İLE İLGİLİ YANLIŞ İNANÇLAR:Hızlı okuma ile ilgili yanlış inançlardan kesinlikle kurtulunuz.

8- OKUNAN YAZIYA KENDİNİ VEREMEME:Okuduğunuz yazıya kendinizi vermediğinizi düşündüğünüz zaman, okumayı bırakınız. Okuma için gerekli ortamı ve şartları hazırladıktan sonra okumaya başlayınız. Bu durumda seçmeli okuma ve ilgi alanınıza giren metinler okuyunuz ve kısa metinleri tercih ediniz.

9- DİL BİLGİSİ VE KELİME DAĞARCIĞI EKSİKLİĞİ:Aldığınız eğitimle dilbilgisi bilginizi, sürekli okuyarak da ve kelime dağarcığınızı zenginleştirin.

10- BİLGİ VE KÜLTÜR DÜZEYİ EKSİKLİĞİ:İlgi alanınıza giren metinlere öncelik veriniz. Seviyenize uygun metinleri tercih ediniz.

11-GÖZ EĞİTİMSİZLİĞİ:Hızlı okuma için göz jimnastiği çalışmalarınızı, aktif görme alanını genişletme ve net görme çalışmalarınızı hızlı okuma alışkanlığı edininceye kadar yapınız.

OKUMAYA BAŞLARKEN

1- Hızlı okumanın önemini kavrayınız.

2- Hızlı okuma ile kazanacaklarınıza inanınız

3- Size önerilen çalışmaları belirli bir alışkanlık kazanıncaya kadar mutlaka yapınız.

4- Hem hızlı okuma hem de göz sağlığınızı düşünerek, göz jimnastiğini mutlaka yapınız.

5- Gözünüzün sağlıklı olduğundan emin olunuz.

6- Gözünüzün asıl görme alanını genişletme çalışmalarını belirli bir düzeye gelinceye kadar yapınız.

7- Yapacağınız her çalışmada yeterli olduğunuzu hissetmeden bir sonraki çalışmaya geçmeyiniz.

8- Okuma ortamınızı en güzel bir biçimde düzenleyiniz.

9- Okuma ile ilgili öğrendiğiniz kuralları mutlaka uygulayınız.

10- Sahip olduğunuz kötü okuma alışkanlıklarını mutlaka terk ediniz.

KELİME OKUMA ÇALIŞMASI

az	öz	oda	eda	1	2	3	4
el	al	nem	men	3	5	7	8
bu	şu	sığ	tuğ	10	15	25	14
ta	tu	taç	maç	22	57	46	52
ak	ek	saç	kaç	122	152	458	247
un	ün	gen	sen	589	788	899	114
ay	ya	şah	has	4000	485	688	
at	ot	dem	dam	4852	9852	9823	
av	ar	pek	kel	4732	6112	4444	
il	ki	kap	pak	00XX	47YY	77B	

KELİME OKUMA ÇALIŞMASI

Bacı	tacı	sacı	Mine	nane	azap	kasa	tasa	kanı
Soru	boru	koru	doru	sanı	tanı	kalp	sarı	tanı
Melek	bebek	selek	başak	saçak	kaçak	güney	kuzey	karar
Çeşit	çevik	çelik	görüş	açılış	kaçış	satış	sanık	halay
Dönmek		görmek		bölmek		kalmak		satmak
Sıkıntı		çıkıntı		takıntı		alışma		çalışma
Korkusuz		duygusuz		uykusuz		gülveren		gülseren
Barbunya		sardunya		sardalya		kapanış		kolaylık

OKUMAYA BAŞLANGIÇ ÇALIŞMASI

Ba / be / bı / bi / bo / bö / bu / bü
Bab / beb / bıb / bib / bob / böb / bub / büb
Babt / bebt / bıbt / bibt / b obt / böbt / bubt / übt
Bask / besk / bısk / bisk / bosk / bösk / busk / büsk
Bra / bre / brı / bri / bro / brö / bru / brü

Babaeskili babacan Bahri, Beberuhi Bedri ile Bıyıksız bıçkıcı bıngıldak Bigalı Bikes Bahir'in Bigadiç'teki bobbon bonmarşasine varmışlar, oradakilerin yüzlerine bön bön bakarak büyülü büyük buhurdanlığı buğulu buğulu boşaltıp bomboş bırakmışlar, sonra da Bodrum'da gözden kaybolmuşlar...

Ca / ce / cı / ci / co / cö / cu / cü
Cac / cec / cıc / cic / coc / cöc / cuc / cüc
Cact / cect / cıct / cict / coct / cöct / cuct / cüct
Cask / cesk / cısk / cisk / cosk / cösk / cusk / cüsk
Cast / cest / cıst / cist / cost / cöst / cust / cüst

GÖRME YELPAZESİNİ GELİŞTİRME ÇALIŞMASI

O

Bu

Ona

Okul

Evden

Oradan

Kardeşe

Dostlarım

Türkiye'den

Arzularımızdan

Ben ve sen

Dün ve bugün

Fen-Matematik

Gerçek Dostluk

Anne ve babası

Evin yeni perdesi

Arkadaşımın ilk sınavı

Bu işin son durumu

Aradığı gerçek sıcak ortam

Sınıfın en çalışkan öğrencisi

O
5
Şu
12
Sen
105
Türk
1.215
Annem
65.895
Can ve canan
229.258
Gül ve bülbül
1.600.900
Büyük Türk Milleti
50.600.800
Ne mutlu Türk'üm diyene
900.500.000
Bu güzel duyguların hayali
1.600.500.000
Gerçek çalışkan insanın hedefi
50.000.000.000
Çağımızın gerçek medeni ruhu
600.000.000.000
Başarı çalışmanın ürünüdür

OKUMAYA BAŞLANGIÇ ÇALIŞMASI

AL BALTAYI ELİNE

Gazeteler, esrarengiz Walter öldüğünü Scott yaşta küreği vurduğu altın çıkmış. girmeye edemediği girerek katır altın bilinmiyor. Amerika'da Scott'lar Bunlar altın değildir. sığmayan enerjiyle Her hayat tek hazırlanır.

Amerika'nın milyarderi Scott'un yazıyor. genç kazmayı sırtına gibi aramaya Kimsenin cesaret vadiye kaç yükü çıkardığı Ancak nice var. talihli arayıcıları Kabına bir çalışanlardır. Amerikalı güreşine başına

Bir Amerikalı, bir isteyince karşıdaki göstererek ve alarak ormandan kesmesin götürerek ve istediğini söylemiştir. kendi yaratan dedikleri kafasından ve başka desteğe insan parolası, hikâyenin gizlidir.

çocuğu paten oğluna ormanı baltayı ipi gidip odun şehre satmasını parasıyla da almasını Amerika'da kendini adam kendi iradesinden gayretinden hiçbir güvenmeyen tipinin bu içinde

Amerika'yı da hep
bu tip insanlar
kurmuş ve yükseltmiştir.
Önünde imkânların
ormanı varken
elini enerjisinin
baltasına süremeyen
adamı bu çağda
miskin sayıyoruz.
Bugün, bütün
dünyanın kafası ve
enerjisi sayesinde
kendi kendini
yaratabilen insan
tipine her
zamandan fazla
ihtiyacı vardır.
Bizim ülkemizde de
İmkan verildiği
sürece nice
kahramanlar çıkacaktır.
Yeter ki onlara
bu şans
verilsin.

Çünkü insanı
Türk yaratıcıdır,
çalışkandır, ülkesi
ve de fedakârlıktan
için Bunu
kaçınmaz. insanımızı
bilmemek demektir.
tanımamak olmak
Birlikte ülkemizi
Ve her
kalkındırmak için
Türk bir
millî Çünkü
görevdir. Türkiye'nin
çağdaş bu düşünceden
yolu Ancak
geçer. Türk,
o zaman çalış,
öğün, diyebiliriz.
güven

BLOK OKUMAYA BAŞLANGIÇ ÇALIŞMASI-I-

SANATIN YARISI

Anası, Hoca'yı / çocukken / bir terzinin yanına / çırak vermiş. / İki yıl / gidip gelen/ Hoca'ya / bir gün / anası sormuş./

-Ne öğrendin / iki yılda oğlum? / Hoca:/

-Ana, demiş. / Dualarının bereketiyle / sanatın yarısını / öğrendim./ Artık dikilmiş / şeyleri sökebiliyorum./ Şimdi /öbür yarısı kaldı./ Ömrüm yeterse / elbet dikmeyi de / öğrenirim./

İSLÂMIN ŞARTI

Zorba ve hayırsız / zenginin biri, / oradan geçmekte / olan Bektaşi babasını,/ aklınca / imtihan etmeye / kalkmış: /

-De bakalım, / baba erenler, / İslâmın şartı /kaçtır? /

-Bektaşi / hiç düşünmeden / vermiş cevabı: /

-Birdir! /

Adam ağzı / köpürürcesine: /

-Bre cahil, / dinsiz, imansız! / Diye bağırmış. / Daha İslâmın / kaç şartı / olduğunu / bilmezsin / bir de / derviş olmağa / kalkarsın. /

Bektaşi / gayet sakin: /

-Müsaade buyurunuz, / kızmayınız! / Bir hesap / yapalım demiş./ "Hac" ile "Zekat"ı / siz kaldırdınız./ "Namaz" la "Oruç" u/ da biz kaldırdık. / Şimdi kala kala / "Kelime-i /şahadet" den gayri / ne kaldı / söyler misiniz.

GARİBİN KİMİ VAR Kİ!

Bir gün Hoca,/ yokuşlarda / ter dökerek, / inişlerde / tırnak sökerek / dağ bayır/ aşarken /bir dönemeç başında / nefesi kesilir:/

“Ömrümü / yakama dikmediler ya, / demek vâdem / bu kadarmış.” Der. / bir torba / kemik gibi / yığılır yere./

“Allah, eşin dostun / eksikliğini göstermesin, / elbet gelir / cenazemi kaldırırlar.” / Diye / bekler durur ama / Hoca’nın sayıkladığını / kim, nereden bilecek? / Ne gelen olur / ne giden, / ne arayan olur / ne de soran. /

“-Şu yalan dünyada / vefa mı kaldı! / Bari kendi ayaklarımla / gidip haber / vereyim...” der./ Öle dirile gider. / Yana yakıla / “vefat ettiğini” / söyler ve / yine dönüp/ gelir öldüğü yere. / Karısı arkasından / ağıt tutturunca / konu komşu / başına toplanır:/

“-Vah anam! / Bu nasıl söz! / Bu kara haberi / kim yetiştirdi.?” / Derler. / Karısı iki / gözü iki çeşme:/

“-Ah komşular, der. / Garibimin /kimi var ki/ kimi göndersin? / Kendiceğizi gelip/ haber verdi. / Sonra yine kalkıp / öldüğü yere gitti.”/

BLOK OKUMAYA BAŞLANGIÇ ÇALIŞMASI

VER ELİNİ, AL ELİMİ

Hoca,/ bir gün / arkadaşlarıyla / Akşehir Gölü'nün / kenarına /pikniğe gitmiş./ Tam eğlenirken / adamın biri / göle düşmüş. /Adam, / yüzme bilmediğinden / sık sık/ elini uzatıp /"imdat, imdat" /diye bağırıyormuş. / Çevrede bulunanlar, / koşup / gölün kenarından:/

-Ver elini, / uzat elini ! / diye bağırarak / ellerini uzatmışlar. / Fakat /göle düşen adam, / kendini kurtarmak / için uzanan /ellere aldırmamış. / Derken Hoca da / yetişmiş, / adama elini uzatarak:/

-Al şu elimi ! / der demez, / boğulmakta / olan adam, / Hoca'nın eline /sarılmış, / kıyıya çıkmış. / Boğulmaktan / böylece kurtulmuş./

Orada bulunanlar, / Hoca'nın etrafında / toplanmışlar:/

-Hoca, demişler, / biz bu işi / anlamadık gitti. / Biz adama / "ver elini" / dedik/ vermedi. / Sen "al elini" / deyince / dediğini yaptı. / Boğulmaktan kurtuldu. / Nasıl / oldu bu iş?/

Hoca gülümseyerek / şu karşılığı vermiş:/

-Siz o adamın / ne kadar cimri / olduğunu bilmezsiniz. / O sadece alır, / hiç vermez. / Onun için / "al elimi" / deyince / dediğimi yaptı. / Keramet / burada işte!/

GARİPLİKLER ÜLKESİ

Türkiye, / ilginç bir ülkedir. / Yirmi yılı / aşkın süre önce , /İstanbul Boğazı'nda / şimdi / Çubuklu' da bulunan / akaryakıt depolarında, / yangın çıkmıştı. / Bütün bölge/ boşaltılmış / ve yangın / çok büyük / zorluklarla / söndürülmüştü./ Yangın sonrası, / dönemin / yetkili yetkisiz / tüm ağızları / verdikleri demeçlerde/ depoların / derhal / Boğaz dışına / çıkartılacağını / açıklamışlardı. / Açın bakın / günün gazetelerine. / Geçtiğimiz günlerde / yolum / Çubuklu' ya düştü. / Baktım / hala oradalar. / Üstelik boyanıp / yenilenmişler bile.../

1970'in / hemen başı, / Boğaz köprüsünün / plânları hazırlanmış /. Dönemin / başbakanına / bir brifing /veriliyor. / Kalabalık odanın / dip tarafında / ayakta duran / şişman, / dökük saçlı, / beyaz gömleğinin / kolları sıvalı / bir adam / elini kaldırıp / "köprüyü / oraya yaparsanız / trafik tıkanır" / demeye kalkışınca / hemen / susturuluyor. /

Aradan 15 gün / geçiyor. / İçişleri bakanının / önüne, /Bern belediyesinden / bir yazı geliyor / ve... isimli memurun / bütün masrafları / Bern belediyesi / tarafından / karşılanması / şartı ile / 15 gün / süre ile / İsviçre'ye /gönderilmesi isteniyor./

Bakan / merak edip / bu memuru / çağırtıyor ve / neden bu daveti /aldığını/ soruyor. / Memur, / sakin bir sesle , / Bern kentinin / trafik ışık /düzenini kendisinin / ayarladığını , / şimdi araç sayısı / arttığı için / yeniden ayarlaması /gerektiğini, / davetin de / bu nedenle / gerçekleştiğini söylüyor./

Şok halindeki bakan, / memura / İstanbul belediyesinde / ne iş / yaptığını/ soruyor. / Memur / arşivde çalıştığını / söylüyor. / Bakan, / küplere binip / bu/ özelliklerini niye / önceden söylemediğini / sorunca, / adamın cevabı / çok kısa oluyor:/ Özelliklerimin hepsi / başvuru formumda / yazıyordu.

Bakan susuyor. / Ve Boğaz Köprüsü'nde / trafik / halâ tıkanıyor. /

ÖRNEK OKUMA METİNLERİ

MOLLA NASRETTİN'İN MEDRESE ARKADAŞLARI

Konya'ya geldikten birkaç gün sonra, bir yolunu bulup medreseye kaydını yaptıran Nasrettin, kafa dengi birkaç arkadaşıyla medresenin bir odasına yerleşmişti. Beyaz tülbent sarığı, kaytanlı siyah cübbesiyle şimdi Molla Nasrettin oluvermişti. Zekası ve bilgisiyle, halli güç meselelerde onun fikri alınır, basit gibi görünen cevaplarının, bazen davayı kökünden hallettiği hayretle görülürdü. Hazırcevaplılığı, hızlı işleyen buluş yeteneği ile çabucak şöhret yapmıştı. Hele bir gün şehirde sokağa çıkma yasağının konduğu günler, yatsı namazından sonra arkadaşlarına:

-Ben şöyle bir dolaşacağım,

Diyerek dışarı çıkmış, çok geçmeden devriye subaşı zaptiyelerine yakayı kaptırmıştı. Gece sokakta ne yaptığı ve sokağa çıkmanın yasak olduğunu bilmiyor musun dedikleri zaman:

-Ağalar, biliyorum ama tam yatağa yatacağım sırada uykumu kaçırdım onu arıyorum. Diyerek safça bir cevap verince subaşı, buna inanmamış ve üstünü aratmış.

Bunun üzerinde Molla Nasrettin de şafak atmıştı. Çünkü babadan kalma uzun bir kasaturayı, ne olur ne olmaz diye belinde saklıyordu. Arama sonun da Molla Nasrettin'in üstünde kasatura yakalanır. "-Bu nedir?" diye sorulunca da:

-Efendiler, ben medrese talebesiyim, bu bana her zaman lazım. Diye cevap verir. Gerekçe olarak da ara sıra kitaplardan yanlış kazıdığını söyler.

-Hiç yanlış kazımak için bu kadar uzun bıçağa lüzum var mı ? Dedikleri zaman cevabı yapıştırır:

-Ah ağalar, siz bilmezsiniz….Kitaplarda bazen öyle yanlışlar yapılıyor ki, bu kasatura bile az geliyor.

Derler ki, Nasrettin'in medrese arkadaşları arasında Hoca Cihan ve Pir Abî adları ile tanınan ve bugün her ikisini de Konya'da türbesi bulunan iki arkadaşı varmış. Her üçü de devrin ünlü mutasavvıflarından ve büyük müderrislerinden olan ve bu gün Akşehir'de türbesi bulunan Seydî Mahmud Hayranî' ye intisapla, derslerine devama başlamışlar. Hocaları zaman zaman Akşehir'e gider, birkaç gün kaldıktan sonra tekrar Konya'ya dönermiş. Bir bahar mevsimi yine üç beş günlüğüne yine Akşehir'e gitmek icap etmiş. Hareket edeceği gün, elini öpen bu üç sevgili öğrencisine medresedeki biricik kuzusuna göz kulak olmalarını ve dönünceye kadar iyi bakmalarını istemiş.

Hocaları, Akşehir'e gidedursun, bu üç arkadaşın içine bir ateş düşmüş. Mevsim bahar, hava çok güzel. Hoca da Akşehir'de. Meram bağlarında şöyle bir kuzu çevirmesi.

Ah, ne hoş şey… Kuzu mu? İşte hocanın besili kuzusu.. Hoca dönünce de, ne yapalım kuzucağız zehirli bir ot yemiş, ölüyordu, dayanamadık kestik; o kadar üzüldük ki, bari biz de ölelim dedik; zehirli eti biz yedik. Allah'tan bize bir şey olmadı, deriz, biter.

Plân tamamlanıyor, hoca Cihan kuzuyu kesecek, Pir Abî pişirecek ve Molla Nasrettin de sofrayı hazırlayacak. Kuzu kesilir, pişirilir ve güzel bir ziyafet çekilir.

Aradan birkaç gün geçtikten sonra hoca Akşehir'den döner. Kuzusunu sorunca Molla Nasrettin dayanamaz ve gülünce hoca durumu anlar.

Hoca, üçünü de çağırır ve sorar: Kuzuyu kesen Molla Cihan'a sonun da sen de kesileceksin, pişiren Pir Abî' ye, kıyamete kadar senin de kemiklerin kaynayacak, Molla Nasrettin'e de dünya durdukça yedi iklim sana gülecek diyerek karşısından kovar.

HAYRANLIK

İnsan düşünce, duygu ve iradesi karşısında hayranlık duymak kadar tabii bir hâl olamaz. Bir Yunan tapınağı, bir Sinan camii, bir Rakım yazısı karşısında bu hayranlığı duymak zorundasınız.

Fakat hayranlığın bir başka şekli de vardır: Kendinden başka her şeye hayran olmak. Böyle hareket edenler hüküm hastalarıdır. Bunlar için hayranlık bir gayedir.

Avrupa'dan Amerika'dan gelen her görüşe, her modaya, her dans şekline, her konferansçıya hayran olan insanlar vardır. Her eli kalem tutan insanın yazdığı her şeye hayran olanlar vardır. Her kumaş modası, her ayakkabı biçimine hayran olanlar vardır. Her Avrupalı profesöre, aktöre, rejisöre, sinema artistine hayran olanlar vardır.

Hayranlık, üstün eserlere duyulduğu zaman normal bir hâldir; fakat bayağı harcıalem, basmakalıp eserlere duyulduğu zaman hasta bir haldir. Bu fikri başka türlü söyleyelim: Hayranlığın sebebi eserdeki mükemmellik olduğu zaman bu hâl tabiidir; böyle olmayıp da kendimizdeki aşağılık duygusunu belirtmeye bir vesile olduğu zaman, bu hâl hastalıktır.

Medeniyet için, yani ilim, fen, teknik için Avrupa'ya gidelim! Fakat Kültürde, yani dilde, ahlâkta sanatta ve hayat anlayışında hep Türk kalalım.

HIZ ÇALIŞMASI

TÜRK ORDULARINDAKİ DİSİPLİN

Askerlerin düşmandan çok komutanlarından korkmalarını isteyen o eski ahlak ne oldu? Şu güzelim örneğin benzeri nerde: Bir elma ağacı, Roma ordusunun kamp kurduğu bir yerin ortasında kamış da ertesi gün ordu çekilip giderken elmalardan bir tanesi eksilmeden sahibine bırakılmıştır. İsterdim ki gençler vakitlerini pek yararlı olmayan gezintiler ve pek şerefli olmayan uğraşlarla geçirecek yerde biraz gidip yaman bir Rodoslu kaptanın bir deniz savaşını nasıl yönettiğini, biraz da Türk ordularındaki disiplini görsünler. Çünkü bizimkilerden çok ayrı ve çok üstün onlardaki disiplin. Bizim askerlerimiz, savaşta eskisinden daha uygunsuz, sorumsuz, Türk askerleri ise tersine daha ölçülü, daha çekingen davranıyorlar. Çünkü onlarda, barış zamanında fakiri rahatsız etmek, malını çalmak birkaç kötek cezası ile geçiştirildiği halde, savaşta en ağır cezayı görürler. Parasını vermeden bir tek yumurta almanın cezası tam elli sopa. Onun dışında, karın doyurmayan, az ya da çok değerli herhangi bir şeyi çalanlar hemen kazığa geçiriliyor ya da başları kesiliyor. Fatihlerin en zalimi olan Selim üstüne yazılanları okurken şaştım: Mısır'ı aldığında, Şam şehrini bolluk ve güzellikle saran eşsiz bahçelere askerlere hiçbirinin eli değmemiş; hem de kapalı değil açık oldukları halde.

MONTAİGNE

25….Cumartesi

Oğlum,

Dün akşam, öğretmenin evinden dönerken pencereden seni izliyordum: Bir hanıma çarptın. Sokakta yürürken daha dikkatli ol. Orada yerine getirmemiz gereken birtakım görevlerimiz vardır. Sokakta yürürken de, evde yaptığın gibi hareketlerine, yürüyüşüne dikkat etmelisin. Sokak da herkesin evi değil midir? Bunu hiç unutma! Oğlum, çok yaşlı biri ile, bir fukara ile, kollarında çocuk olan bir hanımla karşılaşınca, koltuk değnekleri ile yürüyen bir sakatla, ağır bir yük altında eğilmiş bir adamla, matem elbisesi giymiş bir aile ile karşılaşınca, saygı ile bir kenara çekil ve onlara yol ver. Yaşlılığa, yoksulluğa, ana sevgisine, sakatlığa, ölüme saygı göstermeliyiz.

Sokakta yürürken birinin arkasından bir arabanın geldiğini görünce, bir çocuksa hemen onu kolundan tutup kenara çek, büyük bir insansa haber ver. Her zaman, yanlız başına ağlayan bir çocuğa nesi olduğunu sor, bastonunu yere düşüren yaşlı birisinin bastonunu yerden al. İki çocuk kavga ediyorsa, onları ayır; büyük bir insansa onlardan uzaklaş, insanın ruhunu inciten ve onu katılaştıran kaba kuvvet gösterilerinden kaçın.

Bir hastane sedyesi geçerken, arkadaşınla konuşmana ve gülümsemene ara ver; çünkü belki de burada can çekişen biri vardır. Bir cenaze alayı geçerken de aynı şeyi yap, çünkü bu alay günün birinde senin evinden de çıkabilir. Kör, sağır, dilsiz, sakat, yetim, terk edilmiş çocukların üniformaları içinde sokaktan geçtiğini gördüğün zaman onlara saygıyla bak. Düşün ki geçenler, talihsizliğe uğramış kişilerdir. Tiksindirici ya da garip sakatlıkları olan kişilerle karşılaştığın zaman görmemiş gibi davran.

Yolunun üstünde yanan bir kibrit gördüğün zaman hemen onu söndür, bu birinin hayatına mal olabilir. Sana yol soran birine her zaman güler yüzle karşılık ver. Kimseye gülerek bakma, gereksiz yere konuşma, bağırma. Sokaktakilere saygı göster. Bir milletin aldığı terbiye, sokaktaki davranışlarından belli olur. Sokakta çirkin olaylarla karşılaşırsan, evlerde de o çeşit olaylarla karşılaşabilirsin. Sokakları incele: içinden yaşadığın şehri incele. Günün birinde buralardan uzaklaşmak zorunda kalırsan, bütün ayrıntıları ile yaşadığın şehri, vatanını aklından geçirdiğin zaman çok sevineceksin. Bu şehir, bu vatan uzun yıllar boyunca senin bütün dünyandı. Annenin yanında ilk adımlarını orada attın, ilk heyecanlarını orada duydun, ilk kez orada düşünmeye başladın, ilk arkadaşlarını orada buldun. Sokak senin için bir anneydi, seni eğitti, geliştirdi, korudu. O anneyi bütün sokaklarda ara, onu sev, onun haksızlığa uğradığını gördüğün zaman onu savun.

BABAN

MODERN BİR KARI KOCA

Kavga yapan karı kocaya, hakim barışmalarını teklif etti. İkisi de olmaz dedi. Her ikisi de suçlu her ikisi de davacı. Karı koca Sirkeci'de bir otelde kalmaktadırlar. Kadın otelde müdür sıfatıyla çalışır, kocası da şoförd ür.

Erkek Mersin'in Gülnar kazasından, kadın ise Orhanelilidir. Hakim sorduğu zaman otelde katibeyim dedi. Kadına biraz sonra okuması yazması olup olmadığı usulen sorulunca,"Okumam yazmam yoktur." Dedi. Okuyup yazması bulunmayan bir katip..Mahkemede hazır bulunanlar bu cevaba güldüler. Kısa boylu, yaşından biraz fazla gösteren, dudaklarında sürekli sinir ve anlamsız bir gülümseme gezdiren bir bayandı bu. Ahmet anlattı:

-Geçinemiyorduk: Aramızda hiç kavga eksik olmuyordu. Birkaç defa karakola düştük. Yine barıştık. Boşanmak için mahkemeye müracaat ettim. Şahit yazdırdığım Şoför Hamdi, karım Fethiye'ye "Artık boşanacaksınız, baş şahit de benim" demiş. Fethiye de:"Ben ona öyle bir tuzak kurayım da boşanmak neymiş görsün." demiş.

Bunun üzerine içime bir kurt düştü. Sinirli oldum. Kendisinden korkmaya başladım. Dün sabah bavuluma eşyalarımı doldurup oteli terk etmeye karar verdim. Merdivenleri inerken karşıma çıktı. Nereye gittiğimi sordu. Ben de; "Ben artık senin yanında kalmaya korkuyorum" dedim. Karım da bana:

-Bir yere gidemezsin. Şuradan şuraya bir adım atamazsın. Bitin kanlandı da çekip gidiyor musun? Hem bavulunu göster bakayım. Belki de müşterilerin eşyalarını çaldın.

Ağzına geleni söylüyor, namus ve şerefimi küçük düşüren kötü sözler söylüyordu. Üzerime sandalye ile hücum etti. Polisler geldi. Karakola götürdüler, zabıt tuttular. Zabıtları önce o imzaladı. Tam ben imzalarken:

"Yanıyorsun Ahmet, diye bağırdılar. Fakat imza etmekle yanmak arasında bir münasebet göremedim. Paltomdan keskin bir koku ile bir dumanın çıktığını görünce durumu anladım. Hemen paltomu çıkarıp attım. Paltomun arkasında bir karış yer yanmış hemen söndürdüler. Meğer paltoma kezzap dökmüş. Bana hakaret ettiği için davacıyım. Hakim: "-Bak bu senden şikayetçi, onu dövmüşsün." Ahmet: "-Dövmedim efendim." dedi.

Ahmet konuşurken Fethiye ara sıra sözünü kesmek ister gibi atılıyor, fakat hakimin uyarısı ile söze karışmadı. İşte Ahmet'in sorgusu bu şekilde bitti. Sıra Fethiye'ye geldi.

Garsondu, dedi. Bizim otelde yatıp kalkardı. Allah'ın emri ile beni istedi. Eh Allah emrediyor dedim ve kendine vardım. Beş senedir evliyiz. Ben kocamı severim. Kavga ettiğimiz sabahın gecesi onu pencere kenarında sigara içer buldum. " Bana bir şeyler oluyor . Rüyamda kötü kötü şeyler görüyorum. Cinnet geçireceğim" dedi. O sabah baktım bavulunu almış gidiyor. Nere gittiğini sordum; " Gideceğim artık senin yanında duramam." Dedi. "Ne kötülük gördün benden kocacığım?" dedim. Bunu söyler söylemez kafama bir yumruk vurdu, sandalyeyi kapınca, bana üzerime hücum etti. Sövdü, saydı, ayırdılar.

Hakim bey ben kocamı severim. Öyle kötü sözler de söylemem. Karakola gittik karakolda paltosunun cebinde arabanın bazı yerlerini silmek için yanında gezdirdiği kezzap şişesini gördüm. Birkaç defa "Sana bunu dökerim." Diye beni tehdit etmişti. Polislere bakın diye şişeyi cebinden aldım. O anda eğilmiş imza atıyordu. Kalkarken çarptı sırtına döküldü.

Hakim:-Burasını çok iyi anlattın ama şişe kapalı değil miydi dedi.

-Kaplıydı efendim ama kocam hızlı çarptı. Hem efendim onun bütün elbiselerini kendi paramla yaptırdım. Tam beş kat elbise var. Kendi yaptırdığım elbiseyi ben ne diye yakayım. Evet efendim, davacıyım, bana hakaret etti, dövdü.

Önce şahit Avni dinlendi. Olayı olduğu gibi anlattı. Sonra da şahit Celal Dağlı dinlendi.

-Ben otelin misafiriyim, diye söze başladı. Erkek kadına hiç bir şey demedi. Kadın ağzına geleni söyledi. Erkek giderken elindeki bavula yapışarak "Seni beş senedir besliyorum, şu elbiselerini bile ben yaptım. Seni bırakır mıyım?" dedi. Bir ara sandalyeyi kaptığı gibi Ahmet'in üzerine yürüdü. O da sandalyeyi elinden aldı ve bir tokat aşketti. Ben araya girdim. Sonra karakola gittik. Orada da Fethiye Hanım, cebinden çıkardığı kezzap şişesini çıkarıp Ahmet'in paltosuna döktü. Şişeyi de sobaya attı dedi.

KARAR: Fethiye'nin kocasına hakareti sabit olduğundan üç gün hapis ve bir lira para cezasına; Ahmet'in de sabit olan dövme suçundan 25 lira para cezasına, dövdüğü kendi karısı olduğu için bu cezanın arttırılarak 29 lira 30 kuruşa, fakat kadın tarafından şiddetli tahrik edildiğinden, bu cezanın 9 lira 70 kuruş olmasına karar verildi. İşte size bir duruşmada bitiveren ve bir ailede olmaması gereken fakat her zaman olağan olaylardan biri.....

BELLEK GELİŞTİRME ÇALIŞMASI

Sabah uyandığı zaman, önceki günün yorgunluğunu attığını hissetti. Her günkü gibi hazırlandı ve mahallenin tozlu yollarından okula doğru yol aldı. Okula geldiği zaman, bütün öğrenciler içeri girmişti. Sınıfa doğru yöneldi. Öğretmen, daha sınıfa girmemişti. Sınıfa girdi ve sessizce oturdu.

Soru: Paragraftaki tümdengelim anlatımına göre; en genel mekanı (Çevre) ve en ayrıntılı (Küçük) mekanı yazınız.

İnsan, duygularını başka ortamlarda görünce, "İşte bu benim duygularım" diyebiliyor. Bunun yegane ifadesi, sanattır. Sanatın her dalı için de bu duygu geçerlidir. Şiir, gerçekten insan duygusunun en güzel ifadesidir. "Edebiyat, dili kullanma sanatıdır." Diyor bir yazar. Dil, kelimelere duyguların yüklenmesi ile şiiri oluşturuyor. Şiirin tadı, her tür şiirde farklıdır. Halk şiiri, bize bu tadı veren en güzel örnektir. Halk şiirinin ölçüsü de kafiyesi de bizi başka alemlere götürür.

Suru: Paragrafta genelden özele doğru yapılan anlatımda nerede atlama yapılmıştır?

Kavga çıkınca hemen polise haber verdiler. Polis, çok çabuk olay yerine geldi. Kahvede bulunanlar, kahvenin önünde kavga yapanların etrafında toplandılar. Polis, kavga yapan iki delikanlıyı barıştırmak için çok uğraştı ama bir türlü başarılı olamadı. İş, tam karakola aksedecekti ki; Kahveci Hasan, her iki delikanlının ellerinden tutarak, ellerini birleştirdi. Bütün mesele bu kadarmış. Delikanlılar, el ele tutarak tekrar kahveye yöneldi. Hatır saymak ve sayılmak bu olsa gerek...

Soru: Paragrafta anlatılan olayın hangi yönü verilmemiştir?

BOŞ HAMAL

Ocağın küçük gözünün üstünde iki çaydanlık sızlanıyor, taze çay kokusu diğer odalara yayılıyordu. Sofranın başında dikililen yaşlı adam, traşı gelmiş, yüzünü buruşturdu. Akşam yemediği halde canı bir şey ç.ekmiyordu. Fakat akşama kadar boş mide ile çalışamayacağını da biliyordu. "Dizlerime derman olur" düşün-cesi ile birkaç lokma yemek için oturdu. Çayını karıştırırken karısı mahalle çeşmesinden doldurduğu iki kova su ile geldi. Kızı ortalıkta görünmediğne göre uyuyor olmalıydı.

Kendi kendine: "Koskoca kız, kalkıp anasına yardım etse ya." Dedi. Çok halsizdi, başı dönüyor, gözlernin önünde sanki bir şeyler uçuşuyordu. Dirseklerini masaya dayadı ve başını avuçlarının içine alarak gözlerini kapadı.

Kızını düşündü, "Sabahları yüzünü gördüğüm yok. Kız kısmı öğlene kadar uyur mu? Ablasına hiç çekmemiş. Ablası anasına su taşıtmaz ve her sabah beni uğurlardı. Tembel kız.." dedi. Hanımının zamn zaman "Hasta olmas ayatar mı, yarın el oğlun gidince istese de yatamaz." Dediği aklına geldi. Haksız da değildi. Ablasının durumu ortada idi. Elin oğlu gün göstermiyordu. Üç çocuk, dayak, küfür, ne varsa... İçkici herife ne diye vermişti.

Dün Aydınlık pazarında çok çalışmış iyi de para kazanmıştı. Ama ikinci üzeri yağan yağmurda ıslanınca hastalanacağı aklına gelmemiş değildi. Fakat inat etmiş, Pazar dağılıncaya kadar eve dönmemişti.

Iş elbiselerini giydi ve dışarı çıktı. Göz kapakları düşük, gözleri fersizdi. Karısnın "Gitme istersen" demesine rağmen gitmek zorunda olduğunu düşünüyordu. Eve su alamadıkları, kızının kurs masrafları ile televizyon taksidi ve mutfak masrafı.....

Karısnın sesini duyduğu bir anda: "-Kız, para bırakmanı söyledi. Kursta arkadaşları ile buluşup sinemaya gideceklermiş.." sinirlendi ama nir anda da yatıştı. Ablasının çektiklerini düşündü ve varsrın babasının gününde gezsin diye düşündü. Çıkardı yüz lira verdi ve evden ayrıldı.

Sırtında sepet varken dolmuşlar almıyordu. Allahtan bugün Pazar yakındı. Kız takıldı kafasına. Daktilo kursuna başlayalı su gibi para harcıyordu. Neymiş arkadaşları içinde mahcup oluyormuş. Birden canım sağ, kazanıyorum, yeterki kızım harcasın diye düşündü. Ama kızının öyle dil kır kıra konuşmaları, boyanması, kaş, göz aldırmaları ne oluyordu. Kızı kursa başlayalı beri değişmişti.

Doğrusu endişeliydi. Geç kalıp dizini dövmek istemiyordu.

Adam kendi kendine "Kursa yadırdıysam öğlene kadar uyusun, süslensin, gezsin diye değil; eli ekmek tutsun, okutamadım bari bir iş bulur diye kursa gönderdim. Dünya hali belli olmaz, ola ki çalışması gerekir, elinde bir meslek olsun dedim. Kötü mü ettim." Akşam eve gelince konuşmaya karar verdi.

Pazara geldiği zaman daha kalbalık yoktu. Duvarın dibine oturdu ve bir sigara yaktı. Birden köy aklına gelmişti. Aslında gül gibi geçinip gidiyordu. Karısı Ankara deyip tutturmuştu. Sanki Ankara kahırsızdı. Her şeyde bir hayır vardır deyip Akara'ya gemiş ve bir gecekondu almıştı. Elde hüner olmayınca kim iş verir, kim ekmek verirdi adama. Hamallıktan başka iş bulamamıştı. Büyük Halde çalışmıştı uzun süre.

Bir süre sonra "Boş hamal... boş hamal...." diye yürüdü bir süre. Pazarın en kalbalık yerinde kılığı, kıyafeti düzdün, eli yüzü temiz bir adam kolundan tuttu. Beş çuval un olduğunu, yüz metre ileriye taşımasını ve elli lira vereceğini söyledi. İyi para idi. Adamla anlaştılar ve ilk çuvalı sırtına aldı. Bir kebap ve pide salonuna geldiler. Adam bodrumu gösterdi ve ilk çuvalı indirdi. Salona baktığında insanlar iştahla yemeklerini yiyorlardı. Onların yerinde olmayı ne kadar da isterdi.

Son beşinci çuvala geldiğinde hamalın dizlerinde derman kalmamıştı. Biraz dinlenmeyi düşündü. Gözünün önüne iştahla yemek yiyenler geldi. Dinlenmekten vazgeçip işini bitirdikten sonra bir porsiyon acılı Adana kebap yemeyi aklına koydu. Hem; "Can boğazdan gelir." Dememişler miydi. Toptancı çırağının yardımı ile son çuvalı da sırtına aldı. Ama çok ağırdı. Belik ilk çuvalın iki misli? Daha doğrusu çuval yine elli kilo idi ama, hamalın dizlerinde derman kalmamıştı.Şu çuvalı bir atsa içeri, ouracak masaya zevkle Adana kebabı yiyecekti. Heralde çok para değildir? Diye düşündü.

Bu arada birine çarptı, azarlandı. Üç adım daha gitmeden başka birine daha çarptı, bu defa az kalsın adamı düşürüyordu ve iyi bir küfür yedi. Bütün dikkatini ve gücünü düşmemek için harcıyordu. Kebap yemekten vazgeçti. Bu kadar zahmetle kazandığı parayı iki parça ete harcayamazdı. Akşam eve giderken yarım kilo kıyma alıp çoluğu çocuğu ile yerdi. Hem daha da iyi olurdu.

Karısnın sabah dedikleri aklına geldi ve canı sıkıldı. Kız kısmına bu kadar serbestlik doğru değildi. Ne yapıp ettiğini sormak gerekir diye düşündü. Yarın başına bir iş gelirse olan bize olacak dedi. En iyisi şimdiden tedbir almalı diye düşündü.

Kebap salonunun önüne gelmiş, yükü sırtından atma üzereydi. Önünde bir genç kızla bir delikanlı, sarmaş dolaş yavaş yavaş yürüyordu. Kendi kendine, "Heralde delikanlı genç kıza yemek yedirecek" dedi. Çok acıkmamış olacaklar ki yavaş yürüyorlar diye düşündü. İleri geçip onlardan önce kebap salonuna girmek istedi. Işte ne olduysa o anda oldu. Ayağı mı kaydı ne oldu, önlerine geçmek istediği gençlerle birlikte yere düştüler. Toparlanıp özür dilemek üzere iken bayan çantasını kaldırıp hamalın kafasına indirdi: "-Önüne baksana moruk..."

Bu öfkeli ses hamala hiç yabancı gelmedi. Evet; bu iyi tanıdığı bir sesti. Başını çevirdi ve kadın çantayı ikinci kez adama vurmak üzereydi ki... vursun diye gözlerini kapadı ve bekledi. Çanta kafasına bir daha inmedi. Oysa çantanın kafasını parçalamasını ve oracıkta ölmeyi ne kadar da istemişti. Gözlerini açtığında bir iki meraklıdan başka kimseyi göremedi. Gitmişlerdi.

O akşam hamalın kızı eve dönmedi.

ALIŞKANLIK

Bir köylü kadın, bir danayı doğar doğmaz kucağına alıp sevmiş, sonra da bunu adet edinmiş. her gün danayı kucağına alıp taşırmış; sonunda buna o kadar alışmış ki dana büyüyüp koskocaman öküz olduğu zaman, onu yine kucağında taşıyabilmiş. Bu hikâyeyi kim uydurmuşsa, alışkanlığın ne kadar büyük bir güç olduğunu çok iyi anlamış olacak. Gerçekten de alışkanlık pek yaman bir hocadır ve hiç şakası yoktur. Yavaş yavaş, sinsi sinsi içimize ilk adımını atar; başlangıçta kuzu gibi sevimli, alçak gönüllüdür; ama, zamanla, öyle amansız bir yüz takınır ki kendisine gözlerimizi bile kaldırmaya izin vermez.

Bence en büyük kötülüklerimiz, küçük yaşlarda belirmeye başlar ve asıl eğitimimiz bizi emzirip büyütenlerin elindedir. Çocuk bir tavuğun boynunu sıkar, kediyi, köpeği oyuncak edip yara bere içinde bırakır; anası da ona bakıp eğlenir. Kimi baba da, oğlunun savunmasız bir insanı öldüresiye dövdüğünü, bir arkadaşını kurnazca ve kahpece aldattığını gördüğü zaman, bunu yiğitlik belirtisi sayarak sevinir. Oysa bunlar zalimliğin, zorbalığın, dönekliğin asıl tohumları, kökleridir; çocukta filizlenir, sonra alışkanlığın kucağında, alabildiğine büyüyüp gelişirler..Bu kötü yönelmeleri yaşın küçüklüğüne ve işin önemsizliğine bakarak hoş görmek tehlikeli bir eğitim yoludur. Önce şu bakımdan ki, çocukta doğa egemendir ve doğa asıl yeni tomurcuk salarken katıksız ve gürbüzdür; sonra da, hırsızlığın çirkinliği, çalınan şeye göre değişmez ki: Ha altın çalmışsın, ha bir iğne "İğne çaldı ama altın çalmak aklına bile gelmez" diyenlere benim diyeceğim şudur. "İğneyi çaldıktan sonra niçin altını da çalmasın?"

Kendimiz sandığımızdan çok daha zenginiz; ama bizi oradan buradan alarak, dilenerek yaşamaya alıştırmışlar;

YARINA İNANMAK

İkinci Dünya Savaşı bittiği gün, Üçüncü Dünya Savaşı'na hazırlıklar başladı.Yarına güven diye bir şey ortada kalmadı. Yarının ne olacağı kestirilemeyince, gününü gün etmek, günü gününe yaşamak bit ilke oluverdi. Bu kuşak için artık yarının bir anlamı kalmamıştır. Türlü toplum sıkıntıları da bu güvensizliği arttırıp durmaktadır. İnsanlar yalnız maddî olarak değil, manevî olarak da günü gününe yaşamaya başladılar. Sanat ve edebiyat elbet bu kavramın dışında kalmazdı. Günü gününe yaşayan insanlar gibi, sanatçılar da yaşadıkları gün için eser vermeye koyuldular.

Bu, günün gününe yaşamak yeni yetişen sanatçılarda kısa yoldan üne kavuşmak kaygısını uyandırmıştır. Bütün dünyada yaygın olan bu davranış, edebiyat yoluyla bize de sıçradı ve batı dünyasının bu yoldaki sanatçılarını imrendirecek bir şiddette kendini gösterdi. Hem günü gününe yaşayıp eser vermek, hem de kısa yoldan üne ulaşmak için araçlar da bulundu.: Yenilik adına ne mümkünse yapmak, okuyucuyu sürekli şaşkınlıklar içinde bırakmak. Yerleşmiş sanatçıları kötülemek, bu uğurda elden geleni esirgememek.

Son sekiz on yılda çıkmış olan kitapların çoğu, bu özellikleri taşımaktadır. Beş on şiir çiziktiren hemen bir kitapçık çıkarıyor. Yenilikte gerçeği değil, şaşırtmayı arıyor. Milletin şuurunda yer etmiş sanatçıları sarsmak için fırsat kolluyor.Kendi topluluklarından olmayanları küçümsüyor. Bu davranış, tam bir bencilliğin yerine göre nedeni ve sonucu olmuştur. Oysa bizim anlayışımıza göre Gerçekten hikâyeci ve şair olan, üne kavuşmak kaygısı ile yazmış olmak için değil yazmak zorunda olduğu için yazar. Bu iç baskıyı duymadıkça da kalemi eline alamaz. Bu iç baskı da toplumdan gelen iç tesirlerle kaynaşmaktadır.

Yaşayan yalnız kendini düşününce insanın insanlığından eser kalmaz. Yazan da aynı şekilde yalnız kendini düşünürse sanatından ve kendinden iz kalmaz. Çünkü gerçek sanat, toplumun içinde yaşayan sanatçının insanları türlü yönleri ile ciddiye alarak yaşattığı anda başlar.

Yarına güvensizlik, neye inanılacağını kestirememek, bütün bunların yarattığı öfke, yazarları birbirleri-ne karşı olmalarına neden olmuştur. Sevgi, inanış, güven, acıma ve saygı gibi varlığımızı ilgilendiren türlü insanlık duygularının bozulmadığı her devirde ve her yerde sanat ve edebiyat ciddiye alınmış, değer taşımıştır. Ciddiye alınmayan gerçek sanat hiçbir yerde gösterilemez.

Ne şiirin ne de sanatın yenisi eskisi olur. Sadece sanat vardır. Yeni kelimesini ağızlarından düşürmeyenler ya tükenmiş olanlar, ya da kendilerinde yaratma gücü bulamayanlardır.

Yenilik diye ortalığı bulandırmakla gerçek bir şey kazanılmaz . Bulanık suda balık avlandığı sanatta görülmemiştir. Gelecek günlerde yarına inanmayan toplumların yaşayamayacakları gibi , yarını, yani sürekliliği düşünmeden yazanların, yaşayamadıklarını Tarih ve edebiyat tarihleri gösteriyor. Ama ne tarih, ne de edebiyat tarihinin okunduğu var. Ölü doğmuş, iddialı sanat ve edebiyat eserlerinin tarihi yazılsa ciltler yetmeyecek.

Ben, sanatı ve edebiyatı insan varlığının en kutsal yaşantılarından biri sayarım. Gerçek sanat eserlerinin de yarına geçecek değerde olduğuna inanan sanatçıların ellerinden çıkmış olanlar arasında bulunacağına inanıyorum. Zaten bana bu satırları yazdıran da bu inanış oldu. Tabii yarını, geleceği masal sayanlar, günü gününe yaşamakla yetinenler, diledikleri gibi düşünüp yazalar. Bu, onların bileceği iştir.

SUUT KEMAL YETKİN

BÜYÜK BİR PİŞMANLIK

Temmuz ayının en sıcak günlerindeyiz. Havada hiçbir rüzgar yok. Her taraf cayır cayır yanıyor. Gökyüzünün o eski güzel lacivert rengi adeta yangın dumanı gibi sarımtırak bir renge dönüşmüş.

Böyle bir havada lodosa karşı bir bayır düşününüz. Sıcaklığın şiddetinden, kuraklıktan bu bayır parça parça yarılmış. Vaktin de öğle sıcağı. İnsan serin bir yerde bulunduğu halde bile şu anlatılmaz bayır ve sıcağı zihninde hakkıyle düşünebilse mutlaka sıkıntıdan ter dökmeye başlar.

Bu bayırın alt başında bizim belediyenin sokak sulayan arabalarına benzer, eşek koşulu bir araba ve bu arabanın sahibi bir kocakarı düşününüz. Eşeğini tutarak bayır yukarı su çıkarıyor. Kocakarı gerek yılların ve bu yıldaki çabasının etkisiyle kupkuru kuruyup bir insandan çok adeta kuru bir ağaca benzemiş. Zavallı eşek, sıcaklığın etkisiyle dilini bir karış dışarı çıkarıp kulaklarını aşağıya düşürmüş. Sözün kısası, öyle sıcak bir zamanda bu kocakarı ile eşeğin bayır yukarı su çıkarışlarını kim görmüş olsa mutlaka hallerine acır.

Kocakarı ağır ağır eşeğin başını çekiyor. Hayvan da inat ve huysuzluk göstermeyip yumuşaklıkla sahibine boyun eğiyordu. Kocakarı ile eşeğin şu sakin yürüyüşleri insanı hem güldürecek, hem de üzecek bir görünümde idi.

Bayır yukarı on dört, on beş yaşlarında iki külhanbeyi de çıkıyordu. Malum ya külhanbeyi adı kazananlar mutlaka bu şöhreti terbiye kıtlıklarından dolayı almışlardır. Bir insan da terbiye kıtsa merhamet de az olur.

Bu iki külhanbeyi, koca karı ile su dolu koca fıçılı arabasını çekmek için son kuvvet ve çabasını kullanan eşeğin yokuş yukarıya çıkışlarını görünce, bunların bu hallerine acıyıp arkadan arabaya dayanarak biraz yardım etmek gibi bir insanlık duygusu gösterecekleri yerde, bu iki biçare ile eğlenmek için bir muziplik düşünmeye başlarlar.

Zaten muziplik bunların sanatları olduğundan uzun uzadıya düşünmeye gerek görmeden koca karı ile oynayacakları oyunu o anda bulurlar. Biri yavaş yavaş arabaya yaklaşıp fıçının arkasındaki musluğu açtıktan sonra sessizce oradan ayrılır.

Zavallı kocakarının ihtiyarlıktan kulakları bile işitmediğinden musluğun açıldığını hiç anlamaz. Yine o eski tempo ile yoluna devam eder. Musluktan su şırıl şırıl, aka aka bir hayli zaman yolda giderler. Yalnız, fıçının gittikçe hafiflemesinden dolayı eşek, eski gidiş dozunu bozup daha hızlı yürümeye başlar. Kocakarı hayvanın yürüyüşünün gittikçe artmasından dolayı, ne olduğunu anlamak üzere arkasına dönünce suyun son damlalarının dökülüp bitmekte olduğunu görür. Gördüğü şey yalnız bununla da kalmaz. O iki külhani, keyiflerinden yerlere yatıp gülmektedir.

O kadar güçlükle yokuşun başına varıp sonra fıçının musluğunun açılıp içinde bir damla su kalmamış olduğunu görmek, hele bu terbiyesizliği yapıp da başarılarından dolayı birkaç adım geri-den çatlarcasına gülmekte olan o iki insafsızın alaylarına uğramak insana ne kadar ağır gelir.

Biçare kocakarı bu felaket üzerine eşeği durdurup aşağı doğru akıp giden sulara kendi gözyaşlarını da sessizce akıtmağa başlar.

Külhanbeylere karşı hiçbir şey söylemeyip yalnız üzgün bir bakışla baktıktan sonra eşeğin başını yine yokuş aşağı çevirir, fıçıları yeniden doldurmak üzere geri döner.

Kocakarının bu bakışı iki külhanbeyi üzerinde bir yıldırım etkisi gösterir. O anda ikisi de gülmeye son vermiştir. Zavallı kadının gösterdiği bu sabır ve metinlikten o kadar mahcup olurlar ki, utanma, arlanma ne olduğunu bilmeyen bu iki yaratık, utançlarından birbirlerinin yüzlerine bakamaz olurlar. Biri diğerine "Buna sen sebep oldun" diye suçlar. O da diğerini suçlar.

Böyle tartışma devam edip gider ve sonunda kavgaya tutuşurlar. İkisi de kan revan içinde kalır. Kocakarı yeniden suyu doldurup döndüğü zaman bunların her ikisinin de yüzleri gözleri kan içinde, bir tarafa serilmiş olduklarını görür. Yanındaki küçük maşrapaya, fıçıdan su doldurup hiddetlerinin şiddetlerinden bayılmak üzere olan bu iki delikanlının yüzlerini gözlerini yıkar. Yaptıkları kötülüğe kocakarıdan böyle bir iyilik görmeleri bunları o kadar duygulandırdı ki; duydukları bu pişmanlık kendileri için en büyük ceza yerine geçer.

MEKTUP

Genç kız, birkaç aydan beri esrarlı mektuplar alıyor...Daktilo ile yazılmış, imzasız mektuplar..Bu mektuplarda onun günlük hayatı en ince ayrıntıları ile anlatılıyordu. Mektubun sonunda da ona birkaç küçük öğüt veriliyordu. İmza yerine ise sadece "V" harfi konuyordu.

İlk mektup şöyle başlıyordu:

"Küçük Hanım;

Çalıştığınız dairenin müdürü sizden ümidini kesince iş bahanesiyle sizi azarlamak adiliğine düştü ve daktilograf olarak bir işe yaramadığınızı yüzünüze söylemeye kadar vardı. Siz de ona şu cevabı verdiniz: "Tarafınızdan beğenilmemi sağlayacak şartlardan daima uzak kalacağım!.." Dikkat ediniz; Bu adam tehlikelidir ve asil tavırlardan anlayacak biri değildir. Mektup, bu satırların altında bir "V" harfi ile bitiyor.

Bu mektubu yazan kim olabilir? Her halde müdürün kendisi...Bir iş bahanesiyle müdürün odasına girdi ve müdüre "-Mektubunuzu aldım" dedi. Müdür :"Ne mektubu? "deyince

-"V" harfi ile yazdığınız mektubu dedi. Çantasından mektubu çıkarıp müdüre uzattı. Müdür, mektubu dikkatlice okudu ve "-Bunu ben yazmadım" dedi.

Müdürün doğru söylediği çok geçmeden anlaşıldı. Mektuplar tekrar gelmeye devam etti. Genç kızın en küçük bile olsa yaptığı iyi ve kötü işlerden haber veriyordu.

"Küçük hanım, Sizi, tek başına sinema sinema gezmemenizi uyaran annenizin kalbini kırdınız ve kadıncağızı saatlerce ağlattınız; "Unutmayın ki cennet anaların ayağının altındadır."

Bu iş, artık genç kızı dehşete düşürmeye başlamıştı. Annesi okur-yazar değildi. O zaman kimdi bu mektupları yazan? Bu olayı annesi ile kendisinden başka bilen yoktu.Yoksa semavî bir güç onu ihtar mı ediyordu? Mektuplar sıklaşmaya ve her gün gelmeye başladı. "-Allah versin diye terslediği dilenciden, taksitle aldığı ve borcunu ödemediği kürkten, bütün gün kaynattığı dedikodulardan, yakışıklı bir delikanlıya verdiği randevu ve son dakikada vazgeçtiğinden....

Artık çıldıracak bir hale geldi .Bu sırrı çözmek için hoca hoca gezmeye başladı. Ona bir din adamı dedi ki: "Kızım gaibi Allah'tan başkası bilmez. Bu sırrı kimse çözemez. Ama, bana öyle geliyor ki sen müthiş bir günah korkusu çekiyorsun. İşte bu halin o mektupları yazdırıyor. Kime yazdırıyor, orasını bilemem. Adeta vicdanın senin içinden çıkıp mektupları yazan kalemin içine giriyor.

Korkunç! Ermişliği söylenen din adamının yanından adeta koşarak ayrıldı ve son mektubu aldı:

"Küçük hanım;

Ermişliği söylenen din adamı sana gerçeği söyledi. Mektupları yazdıran vicdanındır. Zaten altındaki "V" harfi de bunun ispatı değil midir. Vicdanını ara! İmza "V"....

Sır çözüldü…

Genç kızın apartman kapısı çalındı. Kapıda sırıtkan postacı:

-Yine her günkü mektuplarınızdan biri...dedi.

-Onu hep sizin postanenize mi veriyorlar?

-Hatta apartmanınızın kapısındaki posta kutusuna atıyorlar. Oradan mektupları alırken dikkat ettim. Bu zamana kadar bu işi başka bir arkadaş yapıyordu.

-Demek ki mektuplar, bu sokakta oturan birisi tarafından yazılıyor. Belki de bu apartmanda oturan birisi tarafından yazılıyor....

Annesi, aynı günün gecesi, romatizma ağrıları tutup uyuyamayınca, duyduğu bir tıkırtı üzerine koridora çıktı. Kızı sırtında beyaz bir elbise ile giriş kapısına doğru ilerlemekte... Onu arkasından görüyor...Sol eli göğsünde, sağ eli sarkıtılmış...Ve sağ elinde bir zarf....

Kızını ürkütmemek için, olduğu yere mıhlandı. Onun bir "uyur-gezer" olduğunu biliyordu.

PAZARLIK

Sıcak yaz gecesi. Mahalle kahvesinin önündeki setin üstü sanki ufak bir bahçecikti. Ortada küçük bir havuz, içinde gazoz şişeleri, etrafında biraz çimen, kına çiçekleri, kahve pencerelerine sicimle g erilmiş, gece sefaları, telgraf çiçekleri, kireçle sıvanmış yarım tenekeler içinde sardunyalar sıralanmış. Kapının sağ tarafından bazısı giyimli, birtakımı da gecelik entarileri, Şam hırkaları ile dört beş kişi. İstanbul'un son büyük zelzelesini konuşuyorlardı. Gümrük Memuru Faik Efendi, kırk beş yaşlarında, uzun kara bıyıklı, esmer bir adam. Ayağının birini altına alarak, kaşlarını aşağı yukarı oynatarak anlatıyor:

-Ben diyor, hareket olurken Eminönü'nde idim. Feyzi Bey Allah sizi inandırsın, o Yeni Cami yok mu birbirine dokunuyor, ayrılıyor, dokunuyor, ayrılıyor, kaldırım taşları sanki su içinde fasulye kaynar gibi kaynıyordu. Tramvay beygirlerine baktım, ayaklarını açmış oldukları yerde duruyorlar. O manavlarda ne kadar yemiş varsa hepsi dansa kalkmış . Herkes köprüye koştu, ben de koştum. Köprünün üstüne gelen yığıldı, abartmasız beş yüz bin kişi vardı.

Karşısındaki zayıf, uzun boylu, kalın sesli Feyzi Bey:

-Yok hacım, bu biraz fazla oldu dedi. Faik Efendi, biraz bozulmuş olacak ki

-Neden? Dedi.

-Neden olacak hacım, köprünün üstü beş yüz bin kişi alır mı?

Faik Efendi, kaşlarını kaldırıp, düşündü. Dinleyenler gülümsediler. İmamın oğlu Rıza dedi ki:

-Faik ağabey, ağzın kızdı da ölçüyü kaçırdın.

-Yok, dedi. Feyzi Bey, valla şaka değil, o zaman biz de buna şaştık.köprünün üstünün bu kadar aldığına.

-Canım kargaşalıkta saydınız mı?

-Saymadık ama, her halde vardı...Artık, siz bu kadar olmaz .İnsanda göz var, iz'an var...Canım köprünün üstünde kaç kişi var insan bunu görmez mi? Bu meydanda bir şey..

Faik Bey Gülerek:

-Canım hacım, dedi düşünsene! Köprünün üstü beş yüz bin kişi alır mı? Alsa da yarım milyon insan burada nasıl toplanır. Demek aşağı yukarı İstanbul halkının yarısı!

-İstanbul halkının yarısı vardı ya , ne zannediyorsunuz? Yarım milyon dediğin nedir?

Etraftakiler çokça gülüştüler. Faik Efendi de biraz gevşer gibi oldu:

-Adam, dedi, beş yüz bin olmasın da dört yüz bin olsun dedi.

-Dört yüz bin de olmaz.

-Neden?

-E, hesap meydanda. Diyelim köprünün boyu olsun dört yüz metre, öyle mi

-Ne bileyim, ölçmedim ya!

-Canım, şimdi beş yüz bin kişiyi gözle hesap ediyordun, köprüyü neden hesap edemiyorsun?

-Ne bileyim ben, sizin sözünüze karşı söylüyorum!

-O halde ben ölçtüm.Dört yüz metre. Eni de olsun on iki metre, dört yüz kere on ikimiz ne eder? Efendim...On kere dört yüz, dört bin, dört bin sekiz yüz metre alanı, Her metrekarede de dört kişi olursa, dört kere sekiz otuz iki, dört kere dördünüz de on altı, on dokuz, bu da etti on dokuz biz iki yüz. Dört yüz bine varmaya? Efendim...Tamam üç yüz seksen bin kişi kalır açıkta.

Feyzi Bey,hesap yaparken Faik Efendi de ona bakıyordu.Biraz düşünür gibi oldu kaşlarını oynatarak:

-Ben hesap mesap bilmem, dedi dört yüz bin yoksa iki yüz bin kişi ferah ferah vardı. İsterseniz başkasına da sorun. Biraz durdu. Sonra işe biraz daha tav vermek için:

-Feyzi Bey dedi, bu kahvede oturup hesap halletmek değil, can pazarı kardeşim, herkes kendi canının derdine düşmüş... Denize düşen yılana sarılır.

Feyzi Bey gülümsedi:

-Yok hacım, dedi, elbet dediğin doğrudur. Sen yalan söyleyecek değilsin ya! Ben şaka yaptım.

Faik Efendi, biraz bozulmuş, bir sigara çıkardı "-Rüstem, bir ateş" diye kahvecinin çırağına seslendi. Sonra lafı olduğu yerde bırakmak isteyerek:

-Ben, dedi, yalan söyleyecek değilim ya, gözümle gördüm. Ana baba günü.. diyelim hadi ben yanılıyorum, beş yüz bin olmasın, iki yüz bin de olmasın, yüz bin kişi vardı ya? Yüz bin kişi az mı?

Dinleyenler gene sustular. Faik Efendi, sonra fena halde saracaklarını ve bu işin bitip tükenmeyeceğini bildiğinde, işi kabul ettirmeye çalışıyordu. Salkım ağacının kütüğüne dayanmış askerî eczacı Remzi Efendi hiç gülmeyerek yavaş sesle sordu.

Şey! Dedi, ya... O zaman biz de şaşırmıştık. Oturduğumuz bostanda bir tersaneli vardı, ben ona sordum, o dedi ki dubaların zincirleri paslanmış, bel kalınlığında midye tutmuşlar. Direk gibi dubalar delinse de suyun üstün de durur.

Dinleyenler gülüştüler. Faik Efendi işin biraz fazla kaçtığını anlar gibi oldu, kaşlarını oynattı. Oturanların yüzüne baktı:

-Ya! Dedi, böyle şeye inanmak olur mu? Biz de o zaman inanmamıştık. Ancak Remzi Efendi'nin buyurduğu gibi bir hikmet var ki, duruyor. Remzi Efendi, derin derin içini çekerek:

-Ya, hikmet dedi... Ondan sonra da iki kişi de içlerini çekerek:

-Dünya bu... dediler. Yeniden susuldu. Faik Efendi biliyordu ki, saracaklar, hem de fena saracaklar. Biraz durduktan sonra dayamayarak:

-Yok, ama, dedi, valla saracaksınız. Olmaz ki...İnsanı lakırdı ettiğine de pişman edersiniz.Feyzi Bey,canım, valla sen yapıyorsun.

-Benim bir şey dediğim var mı?

-Ben bilirim, dedi, sen yüz bin kişiye razı oluyor musun? Feyzi Bey başı ile "olmam" dedi. Faik Efendi "yetmiş bine" diye sordu. Feyzi Bey, gene razı olmadı.

-Peki, elli bin kişiye diyeceğin yok ya! Feyzi Bey, gülerek:

-Hacım, dedi, namuslu bir iş yapalım. Bir kere on bin de sonra görüşelim

İmamın oğlu dedi ki:

-Faik ağabey, oldu olacak, gel şu şeytanın ayağını kır.

-On bin desem Feyzi Bey kabul edecek mi?

-Yoo! Dedi. On bin dersen alt yarısını görüşeceğiz. Belki benim de sözüm var.

-Öyle ise ben de demem.

İmamın oğlu dedi ki:

-Demezsin ama sonra sarakadan kurtulamazsın. Biliyorsun ya! Hem iş yalnız bu kadar da değil, kaldırım taşlarını kaynattın, minareleri oynattın; bunların hepsi hesaba çekilecek. Bak sen bilirsin!,

-Aman canım, dedi, bu kadar da olmaz. Artık siz de büsbütün budala hesabına koydunuz. Ben bu kadar şeyi kestiremez miyim? Ne sanki, on bin kişi de yok mu idi?

Feyzi Bey gülerek dedi ki:

-Hacım, gel, beş bin de uyuşalım. Ben biraz fedakarlık etmiş olurum ya! Neyse zarar etmez, sen yabancı değilsin. Dört bin sekiz yüz metre yerde beş bin adam az şey değildir.

Faik Efendi, hepsinin yüzüne ayrı ayrı baktıktan sonra dedi ki:

-Razı olurum ama, bir şartla... Sarmayacaksınız.

DAR SÜTUN OKUMA ÇALIŞMASI

- ORGANLARI ÜÇ KİŞİYE CAN VERDİ

Organ bağışının önemi, yaşanan vakalarla daha iyi gözler önüne seriliyor. Ölen gencin organları üç kişiye can verdi. Alanya'da beyin kanaması geçiren bir kişinin organları üç kişiye can verdi. Alanya'da özel bir hastanede yaşamını yitiren hastanın yakınları tarafından bağışlanan organlar başka bedenlerde yaşamaya devam edecek.

Akdeniz üniversitesi hastanesinde yapılan operasyonla sırada bekleyen üç hasta sağlığına kavuştu. Ülkemizde gittikçe artan organ bağışı ihtiyacının karşılanması amacıyla toplumun bilinçlendirilmesi gerektiğini savunan yetkililer, bu sayede birçok hayatın kurtulabileceğini söyledi.

ÖĞRETMEN BEY

Bu köy, Anadolu'dan değil, cennetten bir köşe Baklava biçiminde taşların örgüleştirdiği muntazam kaldırımları ve ağaçları arasında kuş kafesine benzeyen şirin evleriyle eşi bulunmaz bir köydü. Eğer içinde Türkçe konuşulmasa kendinizi dünyanın başka bir yerinde örnek bir köyde sanırdınız. Köy 57 hane ve 341 nüfus.

Bu köyün mimarı bir öğretmendi.Bu köyü renk renk ve çizgi çizgi, eliyle işlediği bir halı gibi sanat eserine o çevirmişti. Köyde ismi Öğretmen Bey'di.

Öğretmen Bey, 9 yıl önce bir çöplüğe benzeyen bu köye, bu köyün çocuğu ve 20 yaşında döndüğü köyüne kendini adamış birisiydi. Köyün doktoru, imamı, muhasebecisi, ziraatçısı, kısacası her şeyi idi. Dokuz yıl içinde bu köyü, vatan toprağından, benzerlerinden uzak, hatta onlarla taban tabana zıt, sessiz sedasız bağımsızlığını ilan etmiş apayrı bir köy haline getirmişti. 57 hane ve 341 nüfustan ibaret köyün maddi manevi mimarı Öğretmen Bey'di.

İlk işi köyün hangi alanda başarılı olacağını belirlemek olmuş ve köyden şehre göçü önlemenin çaresini bulmuştu. Kendi küçük kadrosu içinde köylü ile toprağı barıştırmış, birkaç bini geçmeyen köy sahasında ekim yerleri itina ile belirlenmiş ve ekilmişti. Köyde meyve ağaçlarının yemyeşil ve kıpkırmızı kandillerle donatılmış neşesi yanında akan sular ve zıplayan hayvanların neşesini görenler, sessizce işlerine dalmış insanlardaki mutluluğu kestirebilirler. Her evin kadrosu bir bölük nizamı ile Öğretmen Bey'in emriyle ve planına göre hareket ederdi. Köyde kahvehane kaldırılmış ve köyde tek bakkalın vitrininde de hiçbir kötülük maddesi bırakılmamıştı. Hemen her evin kızı ve oğlu kimin kiminle evleneceği bile belirlenmişti. Genç kızlar arsında hemen hemen nişanlı ve sözlü olmayan yoktu. Bu köyde bırakın adam öldüreni, birbirine yumruk atan ve kızan bile yoktu. Kısacası bu köyün maddi ve manevi düzeni bir saat gibi işliyordu. Bu saatin de kurucusu, tek başına Öğretmen Bey'di.

Bir gün öğretmen Bey'in odasına bir genç kız girdi ve kendisiyle konuşmak istediğini söyledi. Genç kız kendisi için seçilen delikanlı ile evlenmek istemediğini belirtti. Bir başkasını sevdiğini söyleyince Öğretmen Bey, kim olduğunu sordu. Genç kız, bu köyden olduğunu ama büyük şehirde yetiştiğini söyledi. Bu delikanlının da gözünün kendisinde olduğunu fakat söyleyemediğini söyleyince Öğretmen Bey, birden şok oldu. Genç kız kendisinden söz ediyordu.

Öğretmen Bey, ertesi gün camide köylülerine hitap ediyordu:

Hemşehrilerim! Artık köyünüzden ayrılıyorum! Köyle arama nefsim girdi. Amacım sadık olduğumu ispat etmek için nefsimi yenmek zorundayım. Çilemi büyük şehirde tamamlayacağım. Köyde tohumlaşan bu davanın ağacını büyük şehirde yetiştirmeye çalışacağım. Köy aynı yolunda devam etsin. Kimi kime ve hangi işe seçtimse o yolunda devam etsin.

Bundan böyle ayağım buraya uğramasa da tabutum buraya gelecektir. Ruhumsa sağlığımda ve ömrümde hep sizinle olacaktır. Bana her ay durumunuzla ilgili bir rapor göndereceksiniz!

Bu sözden hiçbir şey anlamayan köylüler, onun ayrılışından bir ay sonra gönderdikleri raporda, mahsule, toprağa, havaya ve insana ait kayıtlardan sonra şu değersiz haberi veriyordu:

Köyün güzel kızı anlaşılmaz bir hastalıktan hakkın rahmetine kavuştu. Bunun dışında hepimiz sağlığına ve ömrüne duacıyız.

Sularda bir köpüğün belirip silinivermesi kadar basit bu olayı, Öğretmen Bey'den başkası hiçbir zaman bilmeyecektir

"Türkiye Okuyor Kampanyası" çerçevesinde hazırlanan Hızlı Okuma Seminerleri Programı Alanya Lisesi Edebiyat Öğretmeni Burhan ULU tarafından hazırlanmıştır.

Bu programın hazırlanması için başvurulan kaynaklar;

1-Hızlı Okuma Teknikleri – Prof. Firdevs GÜNEŞ

2-Çok Hızlı Okuma Teknikleri – Muhsin KADIOĞLU

3-Hızlı Okuma – Mustafa RUŞEN

4-Hızlı Okuma Teknikleri – Prof. Yahya Özsoy – Doç. Dr. Gönül AKÇAMETE